

DAAI

BASIC GRAMMAR

STEVEN HUNG BU

ဟောရူဏ္ဏစာပေ

ခရစ်ယာန်စာပေနှင့်ဘာသာပြန်လုပ်ငန်း

အမှတ်(၂/၁၄၅)၊ ရွှေသင်္ဃေလမ်း၊ ရွာသစ်၊ ထောက်ကြံ့မြို့၊ ရန်ကုန်။
ဖုန်း - ၀၉၄၀၇၂၂၆၆၆၁၊ ၀၉၄၅၇၈၈၅၃၁။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာအုပ်အမည်	- Daai Basic Grammar
ပြုစုသူ	- Steven Hung Bu
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	- ညီထွေးကလေး
စာအုပ်အပြင်အဆင်	- သိုးသူငယ်စာပေ
ထုတ်ဝေခြင်း	- ပထမအကြိမ်၊ မတ်လ၊ ၂၀၂၆
ထုတ်ဝေသူ	- ဦးမန်းလိန်း(ဟောရှုတ္တစာပေ) မှတ်ပုံတင်အမှတ်- ၀၁၃၆၀ အမှတ်(၂/၁၄၅)၊ ရွှေသင်္ဃာတိလမ်း၊ ရွာသစ်၊ ထောက်ကြန့်မြို့။ ရန်ကုန်။
ပုံနှိပ်သူ	- ဦးမျိုးသန်း (မြဲ ၀၀၇၁၀) မျိုးသန်းပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် ၉၄၊ တာဝတိံသာလမ်း ၅-ရပ်ကွက်၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ် ရန်ကုန်မြို့။
ဖြန့်ချိရေး	- ဒိုင်ရိုစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဗဟိုကော်မတီ၊ ရန်ကုန်
အုပ်ရေ	- ၁၀၀၀
တန်ဖိုး	- ၈၀၀၀ ကျပ်

အမှာစာ

လူ့ဘဝသည် ရခဲလှသော ဘုရားရှင်၏ မွန်မြတ်သောလက်ဆောင်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ရွေးချယ်မှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ သဘာဝတရား(ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်)အားဖြင့် ဒေသန္တရတစ်နေရာတွင် လူမျိုးနွယ်စုတစ်ခု၏ နွယ်ဖွားအဖြစ် လူ့လောက၌ အသက်တာတစ်ခုကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူသားတိုင်းသည် မိမိ၏မွေးဖွားရာဒေသနှင့် ဆင်းသက်လာရာမျိုးနွယ်ကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးရမည်။ လေးစားတန်ဖိုးထားရမည်။ ခရစ်ယာန်ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင်လည်း ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို တန်ဖိုးထားမြတ်နိုးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒိုင်ရ်လူမျိုးအဖြစ် မွေးဖွားလာခြင်း (သို့မဟုတ်) ဒိုင်ရ်လူမျိုးဖြစ်ခြင်းကို ဒိုင်ရ်လူမျိုးတိုင်းက ချစ်ခင်မြတ်နိုး၊ တန်ဖိုးထား၊ ဂုဏ်ယူ၊ လေးစားကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

လူမျိုးတစ်မျိုး၏ ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုသည် သဘာဝကပေးသော အမွေအနှစ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမွေအနှစ်ကို မပျောက်ပျက်ရအောင်၊ မညှိုးနွမ်းရ

အောင်၊ ပိုမိုတိုးတက်လာအောင် ကြိုးစား၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည့်တာဝန် သည် လူတစ်ယောက်စီ၏ မွေးရာပါတာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုသည် တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားလျှင် ၎င်းလူမျိုး၏ဖြစ်တည်မှုသည် လည်း ပျောက်ကွယ်မှေးမှန်သွားမည်မှာလည်း ဧကန်အမှန် သေချာလှပါသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏လူမျိုးတည်တံ့ရေး၊ ဘာသာစကားရှင်သန်ရေး၊ စာပေထွန်းကားရေး နှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုမြှင့်တင်ရေးကို ဒိုင်ရိုလူမျိုးတိုင်းက သမိုင်းပေးတာဝန်တစ်ရပ်အ ဖြစ်ခံယူပြီးလျှင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

မိမိ၏လူမျိုး၊ ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို ချစ်မြတ်နိုးသောစိတ် ဖြင့် ဒိုင်ရိုစာပေနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုကို တိုးတက်ထွန်းကားအောင် ကိုယ်ကျိုးစွန့် ၍ လုပ်ဆောင်သောသူများကို မြင်တွေ့ရမည်မှာ အလွန်ကျေနပ်အားရဖွယ် ကောင်း ပါသည်။ ပြီးဆုံးခဲ့သော နှစ်ကာလများတွင် ကျွန်တော်တို့ဒိုင်ရိုလူမျိုးများ၏ ဒေသန္တရ ဝေးလံခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှေးကွေးခြင်းတို့အပေါ် အခွင့်ကောင်းယူကာ လူမျိုး ကြီးဝါဒစကြီးစိုးခြင်း၊ ဘာသာရေးအကြောင်းပြ၍ စနစ်တကျချယ်လှယ်ခြင်းနှင့် အနှိမ် ခံလူမျိုးနွယ်စုအဖြစ် သွတ်သွင်းခံရခြင်းစသော အကြောင်းတရားများကြောင့် ဒိုင်ရို လူမျိုးတို့၏ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း တိမ်ကောပျောက်ကွယ် လုနီးပါးအထိ ဘေးအန္တရာယ်ဆိုးနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ဤယနေ့တွင်မူ ဆက် ကပ်ပေးဆပ်သူတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုအသီးအပွင့်အဖြစ် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် ကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုရှိသော ဒိုင်ရိုလူမျိုးအဖြစ် ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားစွာ နေထိုင်နိုင်ကြရပါသည်။ ဒိုင်ရိုဘာသာစကား၊ စာပေနှင့် ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း ဆက်လက်၍ တိုးတက်ထွန်းကားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကြိုးစား၍ လုပ်ဆောင်ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒိုင်ရိုဘာသာစကားရှင်သန်ရေးနှင့် စာပေထွန်းကားရေးကို ရည်မှန်း၍ Steven Hung Bu မှ "Daai Basic Grammar"စာအုပ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေသည့်အတွက် အလွန်ပင် ဝမ်းသာပီတိဖြစ်ရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဒိုင်ရိုဘာသာစကားသည် ထူးခြားသောဝိသေသများရှိသည့် ဘာသာစကားဖြစ်ပါသည်။ Steven Hung Bu

မှပြုစုသော "Daai Basic Grammar" စာအုပ်တွင် နာမ်စားများ(Pronouns)ကို ထူးခြားစွာအသုံးပြုပုံများနှင့် ဒိုင်ရ်ဘာသာစကား၏ အခြားသောမှတ်သားစရာအကြောင်းများကိုလည်း စုစည်းတင်ပြထားပါသည်။ ဘာသာစကားတစ်ခုကို လေးနက် မှန်ကန်စွာနားလည်ရန်နှင့် ပြောဆိုနိုင်ရန် ဤကဲ့သို့ ဘာသာစကားတစ်ခု၏ ထူးခြားသောအသုံးအနှုန်းများကို အလေးအနက်ထားကာ သုံးနှုန်းတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သတိချပ်စရာ၊ မှတ်သားစရာနှင့် သင်ယူလေ့လာစရာများကို ကြိုးစားစုဆောင်း၍ ဒိုင်ရ်စာပေအတွက် စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်အဖြစ် ဖန်တီးပေးသော Steven Hung Bu အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ထပ်လောင်း၍ပြောကြားအပ်ပါသည်။

စာဖတ်သူအယောက်စီတိုင်အားလည်း ဘုရားရှင်၏ ကောင်းချီးကျေးဇူးတော်များ ခံစားရရှိကြပါစေကြောင်း ဆုတောင်းပေးပါသည်။

Rev. Fr. ပေါလ် ဘူမနား

မင်္ဂလာဒုံအိမ်နူးမြို့

ဂုဏ်ပြုအမှာစာ

ဘာသာစကား (သို့မဟုတ်) စာပေတစ်ခု လေ့လာသင်ယူရာတွင် စည်းစနစ် ကျသော အခြေခံသဒ္ဒါမှစတင်၍ စနစ်တကျလေ့လာသင်ယူခြင်းသည် အလွန်ပင် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ “အခြေခံသဒ္ဒါ” ဟုဆိုလျှင် စကားလုံး တစ်လုံးစီ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်တန်ဖိုးများကို စနစ်တကျလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းဟု နားလည်ရပါသည်။ စာပေတစ်ခု၏လေးနက်မှု၊ ထွန်းပြောင်တိုးတက်မှုသည် ထိုစာ ပေ၏ စနစ်ကျသော အခြေခံသဒ္ဒါတည်ဆောက်မှုအပေါ်တွင် အုတ်မြစ်သဖွယ် အ ခိုင်အမာမှီတည်နေပါသည်။

ထို့ကြောင့် မည်သည့်ဘာသာစကား (သို့မဟုတ်) စာပေကိုမဆို လေ့လာသင် ယူ၊ သုတေသနပြုသူတို့သည် ယင်းစာပေ၏ အခြေခံသဒ္ဒါ (စကားလုံးတစ်ခုချင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်တန်ဖိုးများ)ကို လျစ်လျူရှုချန်လှပ်ထား၍ မဖြစ်နိုင်ပေ။ စာပေ၏ အခြေခံသဒ္ဒါကို ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်စွာ လေ့လာသိရှိထားပြီး စကားလုံးများကို အထား

အသို မှန်ကန်စွာသုံးနှုန်းတတ်မှသာလျှင် ၎င်းစာပေ၏အနှစ်သာရသည်လည်း ပိုမို ပြောင်မြောက်လှပမည် ဖြစ်သည်။

ယနေ့အချိန်တွင် မိမိတို့၏ ခိုင်ရ်စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်ပညာတတ် လူကြီး၊ လူငယ်တို့၏ စာပေသုတေသနပြုခြင်း၊ စာအုပ်ရေးသားထုတ်ဝေခြင်း၊ စာပေအလုပ်ရုံဆွေးနွေးခြင်း၊ ဆိုရှယ်မီဒီယာပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်းများ ပြုလုပ်လာကြသည်ကို တွေ့မြင်သိရှိရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူမိပါသည်။ မိမိတို့၏စာပေ ပိုမိုတိုးတက်၊ ကျစ်လစ်ခိုင်မာလာစေရန်အတွက် မတူညီသော အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်များကို အပြန်အလှန် ရင်းရင်းနှီးနှီးဖလှယ်ကာ အပြုသဘောဆောင်သော လက်တွဲချဉ်းကပ်မှုဖြင့် ဆက်လက်ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ကြရန်လည်း အထူးပြောကြားလိုပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုထုတ်ဝေသူ ဆရာ Steven ဦးဟုန်းဘူ (USA)သည် အခြေခံမြန်မာစာသဒ္ဒါနှင့် အခြေခံအင်္ဂလိပ်စာရေးသားနည်း (Basic English Grammar Structure)တို့အား နှိုင်းယှဉ် မိမိတို့၏ ခိုင်ရ်စာပေအခြေခံသဒ္ဒါကို ၀ါစကံ(၈)မျိုးဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် စနစ်တကျ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ တင်ပြထားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်သည် မိမိတို့၏စာပေ ပိုမိုကျစ်လစ် ခိုင်မာလာရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ မိမိတို့၏စာပေ၊ စကား လေ့လာသင်ကြား၊ သင်ယူဆည်းပူးရာတွင်လည်းကောင်း များစွာအထောက်အကူပြုမည်ဟု မျှော်လင့်ယုံကြည်ပါသည်။

မိမိတို့၏စာပေမြတ်နိုးစိတ်၊ မိမိတို့၏စာပေမြှင့်တင်လိုစိတ်ကို အရင်းခံ၍ မိမိ၏အချိန်၊ အသိပညာ၊ ငွေကြေး စိုက်ထုတ်အနှစ်နာခံပြီး ဤစာအုပ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေမှုအတွက် ဆရာ Steven ဦးဟုန်းဘူ(USA)အား မိမိတို့ခိုင်ရ်စာပေကို ချစ်ခင်မြတ်နိုး၊ မြှင့်တင်လိုသူအားလုံးကိုယ်စား လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ပြုကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြလိုက်ရပါသည်။

Rev. Fr. Anthony Mana Thang, O.P.

ဖေဖော်ဝါရီ ၁၄၊ ၂၀၂၆

Jekyai Naaka Mong

Ahina Daai hnuunyüi phung ktung (The Basic Daai Grammar) pyaan-ei lo khoh vaia tuilam jah mhnunmtheh kti Nukkyü Pamhnam amshüüma je-ei tia aksüka pyen hlü ni. Pangsiim noh mküüi naak yah she. Ahikba pohmshah piitpyaang lü khüüikhom kti Steven Pasong Xung Ngbu (USA) phi aksanga je-ei tia pyen hlü ni. Pangsiim noh shum-ei däm däm she. Ahina tim hin Daai khyongpe ja khyongpe abäng üng ve kti Daai kkhyangea phäha phumah kti tima thoon lü nih khyaih vai u, nih shumhang vai u tia phi ning jah sük-ei hlü ni. Abäng nih yümmat kom u tia phi pyen hlü ni.

“Benaie yümmat lü vesoh hin ngkäihngsang kti, hlimtui ksang kti ni.” (Shaam 133:1)

Pasong Dr. Phäai Ngbu

Amkhong

Daai Timkhaai Ja Thuumseem Pä Ktung

Bäkhäk naake among mtheh shoa sük-ei.

Aksük shäih shäiha, ahina Daai hnuunyüüi phung ktung (The Basic Daai Grammar) pyaan khoh vaia tuilam nah mhnuhmtheh ki pa long, sa long, ngmüimkhya ngsiim long (Mhnam tumat hnuunhün kthum)-a ngming sun amshüüma mhlümtaai, mküüimtou lü jekyai naak ni.

Anghngih naak üng, peluum Daai timkhaai ja thuumseem komiti shuki James Mana Tun pi ni she, Daai timkhaai ja thuumseem komiti ktung (Jankung) noh päkhong lo u lü “kum 2021 peluum aksüh online Daai timkhaai ngtheingthang naak” üng jah mtheimthang lo kkie Pasong Ngling Sho, Pasong Mnaai Kheng Imkduk (kkhyübe Mhjumsih ki), Pasong Phääi Nääng ja Pasong Yang Long (Malaysia) angto nanih bä leng leng u ni.

Sunkäna, 2021 Daai timkhaai online üng ngtheingthang ksük ja Nusong Helga So-Hartmanna (A Descriptive Grammar of Daai Chin) timnglep üngkkhüh jah lingkyam, bükteng, ngtheingthange, alanga jah mshumsong lo be thüüp thüüp lü ahina Daai hnuunyüüi phung

ktung (The Basic Daai Grammar) pyaan lo hninga thoon she, mik hmuha nah mhnuh kie ni, nghnga ngyaaka nah mtheh kie ni, msomkbei vaia angläta ngjungkktha nah pe kkie ni, timlään kuung üm nah mdan ki angtu, nih pa Pamhnam u noh dokya naak, jekyai naak, mashat naak ja diimkáp naak ning jah mhyuum lä she.

Akpäih naaka, (angkhä, angtu, avan, abäng, aluum) ning jah sük-ei hü ta, biloh, pohmshah, pyantham lo ksüka kalü ah hlüko naak, am ah nglongphya naak hame ve kyo vai lü pi, aana Daai hnuunyüüi phung ktung hin tähkkeh lo kom kom lü, ngooisheepa ahina kthaka do bok lü, ngkoih bok ki, sheen shäih ki tumat mat noh khomhnüüp-at üng ta khähsih, msomkbei lo piliing kkhai tia ümpa, ääpkhyaap naak singling üm kthana ksang lü pyantham ni. Ah-ipi mkhütnääng kki nih pa Pamhnam u noh kshingkkhyap naak khlüng kdo shäih jah mhyuum she.

Steven Hung Ngbu

မာတိကာ

CHAPTER-1- (8) parts of speech

Part -1 = Noun (Aluum) နာမ်	- ၂၀
Part -2 = Verb (Thüplep) ကြိယာ	- ၂၂
Part- 3 Pronoun (Aluumhnun) နာမ်စား	- ၂၃
Part 4 Adjective (Aluumdäh) နာမဝိသေသန	- ၂၅
Part -5 Adverb (Thuplepdäh) ကြိယာဝိသေသန	- ၂၇
Part -6 Conjunction (Ngkha) သမ္ပန္န	- ၂၈
Part- 7 Preposition (Mthe) ဝိဘတ်	- ၂၉
Part- 8 Interjection (Sat) အာမေဇိုတ်	- ၃၀

CHAPTER-2- Basic Daai grammar Sentences

Part - 1 ENGLISH- မြန်မာ - DAAI	- ၃၁
Part -2 FIRST PERSON (9+9 = 18 sentences)	- ၃၆
Part-3 SECOND PERSON (9+9 = 18 sentences)	- ၃၈
Part- 4 THIRD PERSON (9+9+9 = 27 sentences)	- ၄၀

CHAPTER-3. Subject Pronouns နဲ့ Object Pronouns များကို လောလောဆယ် ရောနှောသုံးစွဲနေကြခြင်းကိုခိုင်းနှိုင်းကာ မီးမောင်းထိုးရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။

Part - 1 ရောသမ - SUBJECT PRONOUNS	- ၄၆
Part - 2 ရောသမ - OBJECT PRONOUNS	- ၄၇
Part - 3 အတည် - SUBJECT PRONOUNS	- ၄၈
Part - 4 အတည် - OBJECT PRONOUNS	- ၄၉
Part - 5 Abäng, angkhä, angtu, aluum, avan = All = အားလုံး၊ အလုံးစုံတို့သည်(Pronouns) များ မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။	- ၅၀

CHAPTER-4. THE USAGE OF words (Ksanglung SUMMANG-EI)

Part-1 VERBS USAGE = (I, WE)= do (First Person)	- ၅၅
Part- 2 NOUNS USAGE	- ၅၈
Part- 3 ADJECTIVES USAGE	- ၅၈
Part- 4 ADVERBS USAGE	- ၅၉
Part-5 Possessive Adjectives/Possessive Pronoun.	- ၆၀

CHAPTER-5 သိထားသင့်သည် အခြေခံနာမ်စား (Pronouns) စာလုံးများ

Part -1. Subject Pronouns	- ၆၃
Part -2. Object Pronoun	- ၆၄
Part -3. Possessive Adjective (Determiner)	- ၆၅
Part -4. Possessive Pronoun	- ၆၆
Part -5. Reflexive Pronoun	- ၆၇
Part -6. Demonstrative Pronouns (ညွှန်ပြစကားလုံး)	- ၆၇
Part -7. Interrogative Pronouns (မေးခွန်းမေးသောစကားလုံး)	- ၆၈
Part -8. Relative Pronouns	- ၆၉

CHAPTER- 6 Daai Tim nglung anglate (opposite words)

Part-1= Adjective	- ၇၂
Part-2 = Noun	- ၇၂
Part-3 = Verb	- ၇၂
Part -4 = The different usage of Subject and Object pronouns	- ၇၂

CHAPTER- 7 Akkeh mtumtäng naak” -Degree of comparison”

Part – 1 -The degree of comparison of an Adjective.	- ၇၁
Part – 2 The three degrees	- ၇၁
Part – 3 The positive degree	- ၇၂
Part – 4 The comparative degree	- ၇၃
Part – 5 The superlative degree.	- ၇၄

CHAPTER - 8

Part -1 (WH-) Question words = Ngthäh naak Timnglunge	- ၇၉
--	------

CHAPTER- 9 ADVERBS

Part -1 Adverb of manner	- ၈၁
Part -2 Adverb of Frequency	- ၈၂
Part -3 Adverb of Time	- ၈၂
Part -4 Adverb of Place	- ၈၃
Part -5 Adverb of Degree	- ၈၄
Part -6 Interrogative Adverb	- ၈၅

CHAPTER- 10

Part -1 DAILY USAGE ADJECTIVES	- ၈၇
Part -2 Opposite Adjective words	- ၉၁

CHAPTER- 11

DAILY USAGE OF VERBS	- ၉၅
----------------------	------

CHAPTER- 12

PREPOSITIONS = ဝိဘတ်	- ၁၀၁
----------------------	-------

CHAPTER– 13 Daai- English- မြန်မာ simple sentences

Part -1 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၀၉
Part -2 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၁၁
Part -3 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၁၄
Part -4 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၁၆
Part -5 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၁၉
Part -6 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၂၀
Part -7 Daai- English- မြန်မာ simple sentences	- ၁၂၁

CHAPTER – 14 = Active Voice and Passive Voice Simple Sentences

Part -1 FIRST PERSON (9+9 = 18 sentences)	- ၁၂၅
Part- 2 SECOND PERSON (9+9 = 18 sentences)	- ၁၂၈
Part- 3 THIRD PERSON (9+9+9 = 27 sentences)	- ၁၃၁

CHAPTER -1

Eight Parts Of Speech Hnuun yuui kkhaat

ဝါစကံ(၈)မျိုး

English	Daai	မြန်မာ
Noun	Aluum	နာမ်
Verb	Thüplep	ကြိယာ
Pronoun	Aluumhnün	နာမ်စား
adjective	Aluumdäh	နာမ်ဝိသေသန
Adverb	Thüplepdäh	ကြိယာဝိသေသန
Conjunction	Angkha	သမ္ပန္ဒ
Preposition	Amthe	ဝိဘတ်
Interjection	Sat	အာမေဇိုတ်

Part-1

Noun (Aluum)

Person/People (Kkhaang)

Village Headman	Shuki	ရွာသူကြီး။
Chief	Ngmeenpa	မျိုးနွယ်စုခေါင်းဆောင်။ အကြီးအကဲ။
Boy	Songpang	ယောက်ျားကလေး။
Lady or Girl	Nglaami	အမျိုးသမီး။ မိန်းကလေး။
Parents	Nupa	မိဘ
Niece/nephew	Tusa	တူမလေး။ တူလေး။
Children	Sana	ကလေးငယ်များ။
Uncle/Aung	Pupi	ဦးလေး။ အဒေါ်။

Place (Ahnün)

Home/House	Im	အိမ်။ နေအိမ်။
River	Long	မြစ်။
Land	Kkong	ကုန်း။ ကုန်းမြေ။
Farm	Lou	စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးခြံ။ ခြံ။
Village	Ngnam	ကျေးရွာ။ ရွာ။
City/Town	mlüh	မြို့။
Nation/Country	Kho	နိုင်ငံ။ နိုင်ငံ။
Mountain	msuung	တောင်။
Street/way	Lam	လမ်း။

Things (Ashina)

Sun	Khomik	နေ။
Moon	Khaloon	လ။
Stone/Rock	Lung	ကျောက်ခဲ။ ကျောက်။
Tree	Thing	သစ်ပင်
Pot	K'am	ပန်းအိုး။
Cup	Bäät	ခွက်။
Serving spoon	Mjak	ယောင်းမ။ ဇွန်။
Spear	Ksei	လှံ။ လှံတံ။
Knife	Ksim	ခာ။
Stick	Sung	တုတ်ချောင်း။
Plate	Kbe	ပန်းကန်ပြား။
Star	Aaishi	ကြယ်။
Table spoon	Kpäi sa	စားပွဲဇွန်။
Comb/Iron	Mthi	ဘီး။ သံမဏိ။ သံ။ မီးပူ။
Water	Tui	ရေ။
Wine	Ju	ဝိုင်။
Bamboo	Yo	ဝါး။
Soccer/Football	Ktämlum	ဘောလုံး။
Chair	Theng	ကုလားထိုင်။
Table	kkäng	စားပွဲ။ ခုံ။
Pillow	Khumkhäh	ခေါင်းအုံး။
Bottle	Mangtui-uum	ပုလင်း။
Monkey	Joong	မျောက်။

Bee	Khooi	ပျား။
Fly	Kpi	ယင်ကောင်။
Mosquito	Mkouyaang	ခြင်။

Idea (Ngngaih-ktüh)

Happiness	Vesoh	ပျော်ရွှင်မှု။
Sadness	Thüishei	ဝမ်းနည်းခြင်း။ ဝမ်းနည်းစရာ။
Sorrow	Pukseet	ပူဆွေးခြင်း။ သောက။
Loneliness	Vedam	အဖော်မဲ့ခြင်း။ အထီးကျန်ခြင်း။
worriesome	ng'äh-ngkhah	ပူပန်သောက။
Pitty/Mercy	Mpaanshe	သက်ညှာမှု။ ခွင့်လွှတ်မှု။ သနားကြင်နာမှု။ ကရုဏာ။

Part-2

2 Verb (Thüplep)

Run	Dong	ပြေးသည်။
Fly	Joong	ပျံသန်းစေသည်။ ပျံသန်းသည်။
Swim	Joh	ရေကူးသည်။
Eat	Ei	စားသည်။ သုံးဆောင်သည်။
Drink	O	သောက်သည်။
Go	Set	သွားသည်။
Come	Lo	လာသည်။
Learn	Ngthei	သင်ယူသည်။

Teach	Mthei	သင်ပေးသည်။
Give	Pe/peet	ပေးသည်။
Take	La/laak	ယူသည်။
Clean/wash	Mthi	ဆေးကြောသုတ်သင် တိုက်ချွတ်သည်။
Open	Nghmän	ဖွင့်သည်။
Close/shut	Khaai	ပိတ်သည်။
To be good	Do	ကောင်းသည်။
To be bad	She	ဆိုးသည်။
To be lazy	Dam	ပျင်းရိသည်။
Work Hard	Khüüi	အလုပ်ကြိုးစားသည်။
Work	bi/khüüi	အလုပ်လုပ်သည်။
Hold	Ksüng/man	ဆုပ်ကိုင်သည်။ ကိုင်သည်။
Touch	Hne	ထိသည်။ တို့သည်။

Part-3

Pronoun (Aluumhnün) (နာမ်စား)

Definite Pronoun (Ngshing Aluumhnün) (တိကျသေချာသော နာမ်စား)

	Ah + verb	သူ။သူမ။
He,She, It (For only one)	Aan	ထိုအရာ။ ၎င်း။
	Anih +verb	
He,She, It (For only two)	Aan xooi/jah...xooi	သူ။ သူမ။
They	Anih+verb+u(ki, kki, kti)	
	Aane/jah	သူတို့။

You (For Only one)	Nah + verb	သင်။ နင်။ မင်း။
	Nang/ ning	ခင်ဗျား။ ရှင်။
You (For Only Two)	Nanih + verb/ning jah..xooi	
	Nangnih	သင်တို့။ နင်တို့။ မင်းတို့။ ခင်ဗျားတို့။ ရှင်တို့။
You (More than Two)	Nanih+verb+u(ki, kki,kti)	
	Nangnihe/ning jah v+e	သင်တို့။ နင်တို့။ မင်းတို့။ ခင်ဗျားတို့။ ရှင်တို့။
I, Me (For Only One	Kah + verb	
	Kei/nah	ကျွန်ုပ်။ ကျုပ်။ ကျွန် တော်။ ကျွန်မ။ ငါ။
We, Our (For only Two)	Kanih + verb	
	Keinih/nah jah... xooi	ကျွန်ုပ်တို့။ ငါတို့။ ငါတို့၏။
We, Our (More than two)	Kanih + verb + u(ki, kki,kti)	
	Keinihe/nah jah v+e	ကျွန်ုပ်တို့၏။ ငါတို့၏။

Indefinite Pronoun (Am ngshing Aluumhnün) မရေရာ၊ မပြတ်သားသောနာမ်စာ။

Many	Khokän, Khohah,	အမြောက်အမြား။
All	Angtu, Avan, Abäng,	အကုန်လုံး။
	angkhä, aluum	
Few, Some	Amsah, Api	အနည်းငယ်သာ။ အချို့။
Anybody	Ah-upi	ဘယ်၊ မည်သူမဆို။
Nobody/no one	Am-upi	မည်သူမျှ။
Aside	Apei, Piipei	ဘေးဘက်တွင်။ ဘေးဘက်သို့။

Part-4

Adjective (Aluumdäh) နာမ်စား

Beautiful	Ngtou	လှပသော
beautiful lady	Ngla ngtou	လှပသောမိန်းမ၊ ကလေး။
good, well	Kdo	ကောင်းသော။
good morning	Ngooilam kdo	ကောင်းသောမနက်ခင်း။
good man	Kkhyaang kdo	လူကောင်း။
good land	Kho kdo	မြေယာကောင်း။
bad	Kshe	ဆိုးသော။ မကောင်းသော။
bad dog	Ui kshe	ခွေးဆိုး။
bad word	Kkhünglung kshe	မကောင်းသောစကား။
White	Book	ဖြူသော။
white shirt	Phang book	ဖြူသောရှုပ်အင်္ကျီ။
white cow	She book	ဖြူသောခွား။
Black	Le	အနက်။ မည်းသော။
Black bird	Kkha le	မည်းသောငှက်။
Black blanket	Jih le	စောင်နက်။ နက်သောစောင်။
Lazy	Kdam	အပျင်းထူသော။
Lazy cat	Maang kdam	အပျင်းထူသော ကြောင်။
Lazy man	Kkhyaang kdam	အပျင်းထူသော လူ။

Sweet	Ktui	ချိုသော။ ချိုမြသော။
Sweet rice wine	Yu ktui	ချိုသောခါင်ရည်။ ချိုမြသောခါင်ရည်။
Sweet Pamkin	Ngmaai ktui	ချိုသောရွှေဖရုံ။ ချိုမြသောရွှေဖရုံ။
Sweet Mango	Nghngaai ktui	ချိုသောသရက်သီး။
Early	Naai	စောသော။
The one who comes early.	Lo naai kki	စောစောလာသောသူသည်။
Wake up early	Thou lo naai bä	စောစောထသောသူသည်။
Fast	Ma/hlah/ngton	မြန်သော။ အရင်။
Eat and drink fast	Ei o ma a/	စား၊ သောက်နှင့်ပါ။
The one who goes fast.	Set ma kki	သွားနှင့်သူ။ သည်။
Sour	Kthuui	ချဉ်သော။
Sour soup	Antui kthuui	အချဉ်ဟင်းရည်။

Part-5

Adverb (Thuplepdäh) (ကြိယာဝိသေသန)

Slowly	Angpäia, aväitväita
The cat wolks slowly.	Maang angpäia set ki
They walk slowly.	Aväitväita set/ ngnoon kkie.
Beautifully/nicely.	Aväitväita khüüi kkie.

They can wear beautifully.	Angtousa Angtousa shuisha thei/hniing kkie.
Lazily	Akdama
Don't work lazily, do nicely.	Akdama käh bi lü, akdoa khüüi vai.
Fast	Angtona
He/she works fast.	Angtona khüüi kki
Always	Angläta
Lets always think to be the best.	Angläta akdo shäiha ngngaih vai.

Part-6

Conjunction (Ngkha) (သမ္ပန္န)

And

Ja

Shuki Nääng lou a set ki
Sheen Küüi lou a set ki
Shuki Nääng ja Sheen Küüi lou a set ki xooi.

But

Sunungpi/nilupi

Nääng Ngthang ngbeshe pai kki.
နိုင်ငံတော်သည် စကားများသော်လည်း
သဘောကောင်းသည်။
Ah mlung do kki.

Nääng Ngthang ngbeshe pai kki sunungpi
ah mlung do kki.

So

Just make note so we
cannot forget it.

Asunungvah

yuk lü mshing-ei vai asunüngvah am nih
mhni.

Or

Just take this one or that one.

Am aniüng

Ahin am aniüng asan lou tu.

For

The cucumber is for you.

Aphäh

Mpasüh ta nang aphah ni.

Either...or

He either couldn't come or
didn't want to.

Tumat mat

Am ah lo hniing ma, am ah lo hü ma.

Neither...nor

She can neither eat nor drink.

Tumat pi am ni

Ei ni, ook ni tumat pi am poh khaih.

Both

Both are very happy.

Aninghngih

Aninghngih aktaa vesoh hu kkixooi.

Before

Call me before lunch.

Am asun ham üng

Mhnüüp-ei am aksuunhamüng nah khü
lo ba.

After

After 3 days I will arrive.

Käna

Mhnüüp kthum käna kah pha lo kkhai.

During

k'um ung/kshuung üng

The phone rings during the meal. Buh ei kshuung üng ph lo kki.

Until

Khüta/säpa

Let's wait until the rain stops. Kho düm khüta nih mtät vai u.

Part-7

Mthe

PREPOSITION

Space

a. in	k'um a/ak'uma/a
b. below	kke a/akkea/a
c. above/on	kkhaan a/akkhaana/a
d. outside	kpung a/akpunga
e. within	k'umung/ak'um
f. aside	pei a/apeia/a
At	a

Part-8

Sat

INTERJECTION

Oh	I
Hurry	Asunta
Damn	nah mtu
	kah
	Sheta

CHAPTER - 2

BASIC DAAI GRAMMAR SIMPLE SENTENCE

Daai Timlään hnuun k'jä

Part-1

ENGLISH	မြန်မာ	DAAI
Singular (S)	အနည်းကိန်း	angseek (tumat däng)
Dual (D)	နှစ်ဦး/ခုကိန်း	khokän (nghngih däng)
Plural (P)	အများကိန်း	khokän (khohah)

English

	Subject	Object
1. First Person		
Singular	= I	Me
Plural	= We	Us

2. Second Person

Singular	= You	You
Plural	= You	You

3. Third Person

Singular	= He, She, It	Him, Her, It
Plural	= They	Them

မန်မာ

ကတ္တား	ကံ
၁။ ပထမလူပုဂ္ဂိုလ်	
အနည်း = ကျွန်တော်/မ-သည်	ကျွန်တော်/မ-ကို
အများ = ကျွန်တော်/မတို့-သည်	ကျွန်တော်/မတို့-ကို
၂။ ဒုတိယလူပုဂ္ဂိုလ်	
အနည်း = ခင်ဗျား/သင်/နှင်-သည်	ခင်ဗျား/သင်/နှင်-ကို
အများ = ခင်ဗျား/သင်/နှင်တို့-သည်	ခင်ဗျား/သင်/နှင်တို့-ကို
၃။ တတိယလူပုဂ္ဂိုလ်/အရာ	
အနည်း = သူ/ သူမ/ဤအရာ-သည်	သူ/ သူမ/ဤအရာ-ကို
အများ = သူတို့ /ဤအရာများ-သည်	သူတို့ /ဤအရာများ-ကို

DAAI

1. First person (kah kei/nah naak)

Subject	Object
Singular = Kah	Kei/nah = Buh kah ei ki/kki//kti.

Dual	= Kanih	Keinih/ nah jah... = Buh kanih ei ki/kki/kti
Plural	= Kanih +v+u.	Keinihe/nah jah = Buh kanih ei kie/kkie/ktie. +v+ kie/kkie/ktie.

2. 2nd person (nah nang/ning naak)

	Subject	Object
Singular	= Nah	Nang/ning = Buh nah ei ki/kki/kti.
Dual	= Nanih	Nangnih/ning jah... = Buh nanih ei ki/kki/kti.
Plural	= Nanih.	Nangnihe/ning jah = Buh nanih ei kie/ kkie/ktie. Nanih+v+kie/kkie/ktie. Buh nanih ei u ta hlim kki mä.

3. 3rd person (ah aan/jah naak)

	Subject	Object
Singular	= Ah	Aan/ah = Buh ah ei ni. (Buh ei ki/kki/kti.)
Dual	= Anih	Aan/jah = Buh anih ei ni. (Buh ei ki/kki/kti)
Plural	= Anih+v+u ni.	Aane/jah = Buh anih ei u ni. (Buh ei ki/ kki/ktie)

ဤနေရာမှာ ထူးခြားချက်အနေနှင့် အထူး(အထူး)သတိချပ်ရမည်မှာ ကျွန်တော်တို့၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်တူညီသော်လည်း ဒေသအလိုက် အသံ မသိမသာခြားနားလေ့ရှိသည့် (ki,kki,kti)များကို ဤနေရာနှင့်အချို့နေရာများတွင် (verb to be)အနေနှင့် သုံးလေ့ရှိသည်ကိုလည်း သတိပြု/ထားမိသည့်အပြင် Subject(ကတ္တား)ကိုလည်းမြှုပ်ထား

သော်လည်း ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်က ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကိုလည်း သတိထားမိပါသည်။

ဥပမာ—

S- Buh ei ki/kki/kti. He,She ,It eats rice. သူ/သူမ ထမင်းစားသည်။
 D- Buh ei ki xooi/kki They-2 eat rice. သူတို့နှစ်ယောက် ထမင်း
 xooi/kti xooi. စားကြသည်။
 P- Buh ei kie/kkie/ktie. They eat rice. သူတို့တွေ ထမင်းစားကြ
 သည်။

"I give you fish." ကို Subject အနေနဲ့ရော၊ Object အနေနဲ့ပါအသုံးပြုကာ—
 အထက် part-1 မှာ ဖော်ပြခဲ့သည့်—

1.First Person

2.Second Person

3.Third Person နဲ့

Singular (only one) အနည်း

Dual (only two) အများ

Plural (3+more) အများ

တို့ကိုအခြေခံကာ— ဝါကျလေးတွေ Daai လို ကြိုးစားရေးဖွဲ့ကြည့်ကြရအောင်။

မစခင် ခါတိုင်းလို ဝါကျအသွားအလာ မတူညီမှုတွေကို အရင်တင်ပြပါရစေ။

ဒီနေရာမှာ ဒိုင်ရိုဝါကျစာကြောင်းထူးခြားချက်မှာ အချို့နေရာတွေမှာ မြန်မာစာ
 နဲ့ သွားတူပါတယ်။

English = Subj + V + Obj = I give you.

မြန်မာ = ကတ္တား+ကံ+ ကြိယာ = ကျွန်တော်သည် သင့်ကိုပေးပါသည်။

Daai = Subj + Obj + V = Kah ning peet ni.

သို့သော် Indirect-Object + direct-Object တွဲပါလာရင်ဖြင့် အခြေအနေ ပြောင်းသွားပြန်တယ်။

I give you fish.

English = Subj + Verb + Indirect-Obj + Direct-Obj

= I give you fish.

မြန်မာ = ကတ္တား+သွယ်တိုက်ကံ+တိုက်ရိုက်ကံ+ ကြိယာ

= ကျွန်တော်သည် သင့်ကို ငါးပေးပါသည်။

Daai = Direct Obj + Subj + Indirect Obj + Verb

= Nga kah ning peet ni..

ဒီနေရာမှာ Subject= I နဲ့ Indirect Object = You ကိုသာ အနည်းအများ အနေနဲ့ ခွဲခြားအသုံးပြုပြီး၊ အားလုံးရောကုန်မှာမို့ Direct Object = Fish ငါးကို တစ်ကောင်ထဲအဖြစ် အသုံးပြုကြရအောင်။

1.1st person <> 2nd person

Subject <> Object

a. Singular <> Singular = S <> S (Nga/nga xooi/ngae) kah ning peet ni.

b. Singular <> Dual = S <> D (Nga/nga xooi/ngae) kah ning jah peet ni.

c. Singular <> Plural = S <> P (Nga/nga xooi/ngae) kah ning jah peete ni.

d. Dual <> Singular = D <> S (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning peet ni.

e. Dual <> Dual = D <> D (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning jah peet ni.

f. Dual <> Plural = D <> P (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning jah peete ni.

- g. Plural <> Singular = P <> S (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning peet u ni.
- h. Plural <> Dual = P <> D (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning jah peet u ni.
- i. Plural <> Plural = P <> P (Nga/nga xooi/ngae) kanih ning jah peete u ni.

Part-2

FIRST PERSON (9+9 = 18 sentences)

1.1st person <> 2nd person (I, we to you) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S <> S
I give you. Kah ning peet ni.
- b. S <> D
I give both of you. Kah ning jah peet ni.
- c. S <> P
I give all of you. Kah ning jah peete ni.
- d. D <> S
We2 give you. Kanih ning peet ni.
- e. D <> D
We-2 give you-2. Kanih ning jah peet ni.
- f. D < > P
We give all of you. Kanih ning jah peete ni.

g. P <> S

We give you-1. Kanih ning peet u ni.

h. P <> D

We give you-2. Kanih ning jah peet u ni.

i. P <> P

We give you-3+. Kanih ning jah peete u ni.

2.1st person <> 3rd person (I,we to him,her,it, them)= 9 seentences

Subject <> Object

a. S <> S

I give him,her,it. Kah peet ni.

b. S <> D

I give them-2. Kah jah peet ni.

c. S <> P

I give them. Kah jah peete ni.

d. D <> S

We2 give him,her,it. Kanih^nih peet ni.

e. D <> D

We-2 give them-2. Kanih/nih jah peet ni.

f. D < > P

We give all of you. Kanih/nih jah peete ni.

g. P <> S

We give him,her,it. Kanih/nih peet u ni..

h. P <> D

We give them-2. Kanih/nih jah peet u ni.

i. P <> P

We give you-3+. Kanih/nih jah peete u ni.

Part-3

SECOND PERSON (9+9 = 18 sentences)

3. 2nd person to 1st person (you to me, us) = 9 sentences

Subject <> Object

a. S <> S

You give me. Nah nah peet ni.

b. S <> D

You give us-2. Nah nah jah peet ni.

c. S <> P

You give us-3+. Nah nah jah peete ni.

d. D <> S

You~2 give me. Nanih nah peet ni.

e. D <> D

You-2 give us-2. Nanih nah jah peet ni.

f. D <> P

You~3+ give us~3+. Nanih nah jah peete ni.

g. P <> S

You give me. Nanih nah peet u ni.

h. P <> D

You give us-2. Nanih nah jah peet u ni.

i. P <> P

You give us. Nanih nah jah peete u ni.

4. 2nd person to 3rd person (you to him,she,it, them) = 9 sentences

Subject <> Object

a. S <> S

You give him, her, it. Nah peet ni.

b. S <> D

You give them-2. Nah jah peet ni.

c. S <> P

You give us-3+. Nah jah peete ni.

d. D <> S

You give him, her, it. Nanih peet ni.

e. D <> D

You give them-2. Nanih jah peet ni.

f. D <> P

You give them-3+. Nanih jah peete ni.

g. P <> S

You give him, her, it. Nanih peet u ni.

h. P <> D

You give them-2. Nanih jah peet u ni.

i. P <> P

You give them. Nanih jah peete u ni.

Part-4

THIRD PERSON (9+9+9 = 27 sentences)

5. 3rd person to 1st person (he,she,it,they to me,us) = 9 sentences

Subject <> Object

a. S <> S

He,She, it gives me.

Ah nah peet ni.

b. S <> D

He, She, it gives us.

Ah nah jah peet ni.

c. S <> P

He, She, It gives us.

Ah nah jah peete ni.

d. D <> S

They give me.

Anih nah peet ni.

e. D <> D

They give us.

Anih nah jah peet ni.

f. D <> P

They give us.

Anih nah jah peete ni.

g. P <> S

They give me.

Anih nah peet u ni.

h. P <> D

They give us.

Anih nah jah peet u ni.

i. P <> P

They give us-

Anih nah jah peete u ni.

6. 3rd person to 2nd person (he,she,it,they to you) = 9 sentences

Subject <> Object

a. S <> S

He, She, It gives you. Ah ning peet ni.

b. S <> D

He, She, It gives you. Ah ning jah peet ni.

c. S <> P

He, She, It gives you. Ah ning jah peete ni.

d. D <> S

They give you. Anih ning peet ni.

e. D <> D

They give you. Anih ning jah peet ni.

f. D <> P

They give you. Anih ning jah peete ni.

g. P <> S

They give you. Anih ning peet u ni.

h. P <> D

They give you. Anih ning jah peet u ni.

i. P <> P

They give you. Anih ning jah peete u ni.

**7. 3rd Person To 3rd Person (he,she,it,they to him,her,it,them) =
9 sentences**

Subject <> Object

- a. S < > S
He,She, It gives to him,her, it. Ah peet ni.
 - b. S < > D
He,She, It gives to them-2. Ah jah peet ni.
 - c. S < > P
He,She, It gives to them. Ah jah peete ni.
 - d. D < > S
They-2 give to him,her,it. Anih peet ni.
 - e. D < > D
They-2 give to them-2. Anih jah peet ni.
 - f. D < > P
They give to them. Anih jah peete ni.
 - g. P < > S
They give to him,her,it. Anih peet u ni.
 - h. P < > D
They give to them-2. Anih jah peet u ni.
 - i. P < > P
They give to them. Anih jah peete u ni.
1. First Person = 18 Sentences
 2. Second Person = 18 sentences
 3. Third Person = 27 sentences
 - All together = 63 sentences

အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များသည် -

1. First Person

2. Second Person

3. Third Person တွေကို ...

Subject	= ကတ္တား
Object	= ကံအနေနဲ့
Singular	= အနည်းကိန်း
Dual	= နှစ်ယောက်/ခုကိန်း
Plural	= အများကိန်း

တွေဖြင့် အပြန်ပြန်အလှန်လှန်သုံးနှုန်းကာ ဝါကျဖွဲ့ကြည့်တာပါ။ တူသယောင်ယောင် နဲ့ တကယ်တမ်းကျရင် မတူညီတဲ့အရာတွေ လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွေကို တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ လိုအပ်ချက်တွေရှိပြီးမယ်ဆိုတာ သေချာတယ်။ ကိုယ်စီရှာဖွေတွေ့ရှိချက် လေးတွေကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း၊ ရိုးရိုးသားသား၊ ကြိုးကြိုးစားစား၊ နိုးနိုးကြားကြား အတူတကလက်တွဲပြီး ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ကြပါစို့။

အလျဉ်းသင့်ရင်သင့်သလို နောက်ထပ် ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များကိုလည်း တင်ပြ သွားနိုင်အောင် ကြိုးစားပါမယ်။ အကယ်၍များ ကျွန်တော်၏တွေ့ရှိတင်ပြချက်အ ပေါ် မရှင်းလင်းတာများ၊ ပိုမိုသိချင်တာများရှိရင် ကျေးဇူးပြုပြီး မေးမြန်းနိုင်သလို၊ အကြံဉာဏ်ကောင်းများနဲ့ မှတ်ချက်ပြုလုပ်မှုများအတွက်လည်း အစဉ်ကြိုဆိုလျက်ပါ။

CHAPTER - 3

ကျွန်တော်တို့ Daai Timkhaai(ဒိုင်ရ်စာပေ)ကို လက်ရှိရေးနေကြရာတွင် အခြေခံ Subject Pronouns နဲ့ Object Pronouns များကို လောလောဆယ် ရောနှောသုံးနှုန်းနေကြခြင်းကို မီးမောင်းထိုးရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။

နာမ်စားအသုံးအနှုန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ နေ့စဉ်ရေးသားနေကျ Daai Timkhaai(ဒိုင်ရ်စာပေ)တွင် Subject Pronouns ကတ္တားနာမ်စားများနဲ့ Object Pronouns ကံနာမ်စားများကို လောလောဆယ် ရောနှောသုံးနှုန်းနေကြတာတွေ မီးမောင်းထိုးပြသည့်နည်းတူ၊ ဤကဲ့သို့ ရောနှောသုံးနှုန်းကြရာကနေ အားလုံးကသတ် သတ်မှတ်မှတ်ရွေးချယ်သုံးကြရင်ဖြင့် အတိုင်းထက်အလွန် ကောင်းမွန်မှာဖြစ်ကြောင်း နဲ့ တကယ့်အခြေခံကောင်းသည့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့အမျိုးသားရေးစာပေကို တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် မြှင့်တင်နိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုရင်း တင်ပြရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Pronouns-နာမ်စားအသုံးအနှုန်းသည် စာပေတိုင်းတွင် တကယ့်အခြေခံအကျ ဆုံးတွေထဲက တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်၍ ဒီ Subject Pronouns ကတ္တားနာမ်စားနဲ့

Object Pronouns ကံနာမ်စားများကို ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဒိုင်ရိုစာပေတွင်လည်း အားလုံးက တူညီစွာသုံးနှုန်းနိုင်ကြရင်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒိုင်ရိုစာပေခရီးဟာ အတော်လေး ခရီးပေါက်နေပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဒိုင်ရိုစာပေရဲ့ တစ်မူထူးခြားချက်(၂)ချက်

၁။ ပထမအချက်

Pronouns - နာမ်စားအသုံးအနှုန်းတို့တွင် English မြန်မာနဲ့ အခြားသောဘာသာ၊ စာပေတို့တွင် gender-လိင်နဲ့ပတ်သက်ပြီး အထီးအမ သတ်သတ်မှတ်မှတ်ခွဲခြားသုံးနှုန်းကြသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ဒိုင်ရိုစာပေတွင်မူ အထီးအမ ခွဲခြားသုံးနှုန်းထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် အားလုံး တန်းတူပင်ဖြစ်သည်။

၂။ ဒုတိယအချက်

Pronouns- နာမ်စားအသုံးအနှုန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး English မြန်မာနဲ့ အခြားသောဘာသာ၊ စာပေတို့တွင် နာမ်စားမှာ အနည်းကိန်းနဲ့အများကိန်းဆိုပြီး နှစ်ခုတည်းသာရှိသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ဒိုင်ရိုစာပေတွင်မူ Pronouns-နာမ်စားအသုံးအနှုန်းအခုရေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အနည်းကိန်း၊ အများကိန်းအပြင် နှစ်ခုကိန်းအတွက်ပါ သုံးနှုန်းရသည့်အတွက် အားလုံး သုံးမျိုးသုံးစားရှိပါသည်။

Part-1

English နဲ့ မြန်မာမှာ တိကျစွာ သတ်မှတ်သုံးနှုန်းထားသော်လည်း ဒိုင်ရိုစာပေမှာ ရောနှောစွာသုံးနေဆဲ

ရောသမ - SUBJECT PRONOUNS

1st Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular =Ka, kah	I	အနည်းကိန်း=ကျွန်တော်/မက

Dual=Ka ni, kah nih, kahnih, kanih	We	နှစ်ဦးနှစ်ဖက်=ကျွန်တော်တို့-၂က
Plural = Ka ni, kahnih, kanih	We	အများကိန်း=ကျွန်တော်တို့က

2nd Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Na, nah	You	အနည်းကိန်း = သင်က
Dual = Na ni, nah nih, nahnih, nanih	You	နှစ်ဦးနှစ်ဖက် = သင်တို့-၂က
Plural=Na ni, nah, nih, nahnih, nanih	You	အများကိန်း = သင်တို့က

3rd Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = A, ah	He, She, It	အနည်းကိန်း = သူ/သူမ/ဤက
Dual = A ni, ah nih, ahnih, anih	They	နှစ်ဦးနှစ်ဖက် = သူတို့-၂က
Plural = A ni, ah nih, ahnih, anih	They	အများကိန်း = သူတို့က

Part-2

English နဲ့ မြန်မာမှာတိကျစွာသတ်မှတ်သုံးနှုန်းထားသော်လည်း ဒိုင်ရိုစာပေမှာ ရောနှောစွာသုံးနေဆဲ

ရောသမ - OBJECT PRONOUNS

1st Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Kei	me	အနည်းကိန်း=ကျွန်တော်/မကို
Dual = Kei ni, kei nih, keinih	us	နှစ်ဦးနှစ်ဖက်=ကျွန်တော်/မ-၂ကို
Plural = Kei nie, kei nihe, keinihe	us	အများကိန်း = ကျွန်တော်တို့ကကို

2nd Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Nang	You	အနည်းကိန်း = သင့်ကို
Dual = Nang ni, nang nih, nangnih,	You	နှစ်ခုကိန်း = သင်တို့-၂ကို
Plural = Nang nie, nang nihe, nangnihe	You	အများကိန်း = သင်တို့ကို

3rd Person

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Aan	him, her, it	အနည်းကိန်း = သူ/သူမ/ဤကို
Dual = Aan xooi	them	နှစ်ခုကိန်း = သူတို့ - ၂ကို
Plural = aane	them	အများကိန်း = သူတို့ကို

Part-3

လောလောဆယ်အတည်ပြုအသုံးပြုနေသာ ကတ္တားပြုနာမ်စားများ

အတည် – SUBJECT PRONOUNS

1st Person = I, We

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Kah +V.	I +V.	အနည်းကိန်း = ကျွန်တော်/မက... သည်။
Dual = Kanih +V.	We+ V.	နှစ်ခုကိန်း = ကျွန်တော်/မ-၂က... သည်။
Plural = Kanih+V +u.	We +V.	အများကိန်း = ကျွန်တော်/မက... သည်။

2nd Person = You

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Nah +V.	You+ V	အနည်းကိန်း = သင်က... သည်။
Dual = Nanih +V.	You+ V	နှစ်ခုကိန်း = သင်တို့-၂က... သည်။

Plural = Nanih+ V+u. You + V အများကိန်း = သင်တို့က.. သည်။

3rd Person = he, she, it, they

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Ah +V.	he, she, it + V	အနည်းကိန်း = သူ/သူမက.. သည်။
Dual = Anih +V.	They +V	နှစ်ဦးကိန်း = သူတို့-၂က.. သည်။
Plural = Anih+ V+u.	They + V	အများကိန်း = သူတို့က.. သည်။

Part-4

လောလောဆယ်အတည်ပြုအသုံးပြုနေသာ ကံပြုနာမ်စားများ

အတည် – OBJECT PRONOUNS

1st Person = me,us

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = kei/nah	me	အနည်းကိန်း=ကျွန်တော်/မကို.. သည်။
Dual=Keinih/nah jah+v+xooi	us	နှစ်ဦးကိန်း=ကျွန်တော်တို့-၂ကို.. သည်။
Plural=Keinihe/nah jah v+e	us	အများကိန်း=ကျွန်တော်တို့ကို.. သည်။

2nd Person = you

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Nang/ning	You	အနည်းကိန်း=သင်ကို.. သည်။
Dual=Nangnih/hing jah+ v+xooi	You	နှစ်ဦးကိန်း=သင်တို့-၂ကို.. သည်။
Plural=Nangnihe/ning jah v+e.	You	အများကိန်း=သင်တို့ကို.. သည်။

3rd Person = him, her, it, them

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Singular = Aan.	him, her, it.	အနည်းကိန်း = သူ/သူမကို.. သည်။

Dual=Aan xooi/jah+v+ xooi. them နှစ်ခုကိန်း = သူတို့-၂ကို.။ သည်။
 Plural = Aane/jah v+e them အများကိန်း = သူတို့ကို.။ သည်။

Part-5

Abäng, angkhä, angtu, aluum, avan = All = အားလုံး၊ အလုံးစုံ
 တစ်ဆက်ထဲဖော်ပြလိုသည်မှာ -

DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
Abäng, angkhä, angtu, aluum, avan = All	=	အားလုံး၊ အလုံးစုံ
ဒီမှာသုံးနှုန်းထားသည့် vowel သရ ပထမစကားလုံး(a)သည် မည်သည့် နာမ်စား(pronoun)ကိုမှ ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိပါ။ သူမူရင်းစကားလုံးနဲ့ အနက် အဓိပ္ပာယ်မျှသာဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ vowel (a)ဖြင့်စသည့် ဗျည်းစကားလုံးများဖြစ်ကြ သည့်တိုင် တိုက်ဆိုင်မှုတစ်ခုလို့ဆိုရမလား။ အားလုံးရဲ့အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် (အားလုံး၊ အလုံးစုံ= All)ဖြစ်၍ အများကိန်းကိုသာ ကိုယ်စားပြုသည်။ အနည်းကိန်းလည်း မဟုတ်ပါ။ (a) ဖြစ်စေ၊ (ah) ဖြစ်စေ အနည်းကိန်းကိုသာ ကိုယ်စားပြုသောစကားလုံးဖြစ် သောကြောင့် အများနာမ်ကိုယ်စားပြုသည့် အထက်ပါစကားလုံးများကို နာမ်စားအ နေဖြင့် ကိုယ်စားမပြုနိုင်ပါကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြပါရစေ။ သရစကားလုံး vowel (a) ရဲ့အသုံးအနှုန်းသည် အခြားသော vowel သရစ ကားလုံးများထက် အသုံးအနှုန်းများပြီး ကျယ်ပြန့်သည့်အားလျော်စွာ၊ အရှုပ်အ ရှင်းလည်း အတော်လေးများသည့်အတွက် အသေအချာမလေ့လာပါက အတော်လေး ကို ရောနှောတတ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ သရစကားလုံး (a)ကို နာမ်စား(pronoun) အနေနဲ့ သုံးနှုန်းခြင်းလုံးဝမဟုတ်ပါ။		

1st Person = We

Keinihe/Nihe abäng/angkhä/angtu/aluum/avan = We all (All of us) +V

= ငါတို့တွေအားလုံး

Ninihe aluum Sunday üng church a nih sit deng vai u hlü kki.

We all (all of us) need to go to Church every Sunday.

ငါတို့တွေအားလုံး တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ဘုရားကျောင်းသွားဖို့လိုတယ်။

2nd Person = You

Nangnihe abäng, angkhä, angtu , aluum, avan= You all (All of you)+V

= သင်တို့တွေအားလုံး

Nangnihe abäng noh mübuh nanih ei vaai kkhaie.

You all (All of you) will have dinner.

သင်တို့တွေအားလုံး ညစာသွားစားရမယ်။

3rd Person = We

Anihe abäng, angkhä, angtu , aluum, avan= They all (All of them)+V

= သူတို့တွေ အားလုံး

Anihe angtu kyong a sit kkie.

They all (all of them) go to school.

သူတို့တွေအားလုံး ကျောင်းသွားကြသည်။

CHAPTER - 4

THE USAGE OF WORDS (TIMNGLUNG SUMMANG-EI)

No	VERB/ ကြိယ-သည်/	NOUN/ နာမ်-မှု/	ADJECTIVE/ နာမ်ဝိသေသန-သော	ADVERB/ ကြိယဝိသေသန-စွာ	မြန်မာ
	kki	ak-	--kkia	ak--a	
1.	Do	akdo	kdo	akdoa	ကောင်းသည်
2.	She	akshe	kshe	akshca	စိုသည်
3.	Ngrou	angrou	ktou	Angroua	လှသည်
4.	shen	ashen	shen	Ashena	နီသည်
5.	book	abook	book	Abooka	ဖြူသည်
6.	sau	aksau	ksau	aksaua	ရှည်သည်
7.	Tooi	aktooi	ktoui	aktooi a	တိုသည်
8.	Däm	akdäm	kdäm	akdäma	ကြီးသည်
9.	ngbau	angbau	ngbau	angbau a	ကြီးသည်
10.	küüi	akküüi	kküüi	akküüi a	ကျွေးကြီးသည်
11.	Jä	akjä	kjä	akjä a	ကျေးကျေးသည်
12.	ngling	angling	ngling	angling a	ပူသည်
13.	ja	akja	kja	akja-a	အေးမြသည်
14.	sing	aksing	ksing	aksing a	လိမ့်သည်

15.	ngthiim	angthiim	ngthing	angthiima	အစိမ်းသက်သက်
16.	sang	aksang	ksang	Aksanga	မှန်ကန်သည်
17.	hlel	ahlei	khlei	Ahleia	လိမ်ညာသည်
18.	ng'ui	ang'ui	ag'ui	ang'uiia	မွှေးကြိုင်သည်
19.	thu	akthu	kthu	akthua	နံ့ဟောင်းသည်
20.	tui	aktui	ktui	aktuia	ချိုသည်
21.	thui	akthui	kthui	akthuiia	ရည်သည်
22.	ci-o	ak'ci-o	k'ci-o	ak'ci-ua	စားသောက်သည်
23.	mpu	ampu	mpu	ampua	နိုးသည်
24.	tiing	aktiing	ktiing	aktiinga	မာကြောသည်
25.	ngsang	angsang	ksang	angsang	ပြင်းကြန့်ခိုင်, သန်မာသည်

VERB/ကြိယာ = သည်/kki	NOUN/နာမ် =မူ/ak-	ADJECTIVE/နာမဝိ သေသန=သော/kkia	ADVERB/ကြိယာဝိ သေသန=စွာ/ak-a
-------------------------	----------------------	----------------------------------	---------------------------------

1. Do = ကောင်းသည်	akdo	kdo	akdoa
2. She = ဆိုးသည်	akshe	kshe	akshea
3. Ngtou = လှသည်	angtou	ngtou	angtoui
4. Shen = နီသည်	ashen	shen	ashena
5. Book = ဖြူသည်	abook	book	abooka
6. Saü = ရှည်သည်	aksaü	ksaü	aksaüa
7. Tooi = တိုသည်	aktoi	ktoi	aktoiia
8. Däm = ကြီးသည်	kdäm	kdäm	akdäma
9. Küüi = ချေးကြီးသည်	akküüi	kküüi	akküüia
10. Ja = အေးမြသည်	akja	kja	akja-a
11. Sing = ပါးနပ်သည်	aksing	ksing	aksinga
12. Ngthiim = အစိမ်းသက်သက်	angthiim	ngthiim	ngthiima
13. Sang = မှန်ကန်သည်	aksang	ksang	aksanga
14. Hlei = လိမ်ညာသည်	ahlei	khlei	ahleia
15. Pei = ဘေးနား	apei	pei	peia
16. Kke = အောက်မှာ	akke	kke	kkea

Part-1

1. VERBS USAGE = (I, WE)= do (First Person)

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S = Kah do kki.	Am do nüng.	Käh do vang.	Kah do kki mä.	Am kah do kki mä.
D = Kanih do kki.	Am do ning.	Käh do vang ning.	Kanih do kki mä.	Am kanih do kki mä.
P = Kanih do kkie.	Am do ung.	Käh do vang ung.	Kanih do kkie mä.	Am kanih do kkie mä.

(YOU) = Second Person

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S = Nah do kki.	Am do kki.	Käh do bä, a.	Nah do kki mä.	Am nah do kki mä.
D = Nanih do kki.	Am do ni kki.	Käh do ni bä, a.	Nanih do kki mä.	Am nanih do kki mä.
P =Nanih do kkie.	Am do u kki.	Käh do u bä, a.	Nanih do kkie mä.	Am nanih do kkie mä.

(HE, SHE, IT, THEY) = Third Person

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S = Do kki.	Am do.	Käh do she.	Do kki mä.	Am do kki mä.
D = Do kki xooi.	Am do ni.	Käh do ni she.	Do kki xooi mä.	Am do kki xooi mä.
P = Do kkie.	Am do u.	Käh do u she.	Do kkie mä.	Am do kkie mä.

ငါးမယ်	ငါးမပါရစေနဲ့	ငါးပြီနော်	ငါးဘူး	ငါးလို့လား	ငါးဘူးလား
Ei vang	käh ei vang	ei ve üng.	am ei nüng.	-kah ei kki mä.	-am kah ei kki mä.
Ei vang ning	käh ei vang ning.	ei ve ning.	am ei ning.	-kanih ei kki mä	-am kanih ei kki mä.
Ei vang ung	käh ei vang ung	ei ve ung.	am ei ung.	-kanih ei kkie mä.	-am kanih ei kkie mä.

နင်စားပါ	နင်မစားနဲ့	နင်စားတယ်နော်	နင်မစားဘူး	နင်စားသလား	နင်မစားဘူးလား
Ei a.	käh ei a.	ei ve kki.	am ei kki	nah ei kki mä.	am nah ei kki mä.
Ei ni a.	käh ei ni a.	ei ve ni kki.	am ei ni kki.	nanih ei kki mä.	am nanih ei kki mä.
Ei u a.	käh ei u a.	ei ve u kki.	am ei u kki.	nanih ei kkie mä.	am nanih ei kkie mä.

သူစားသည်	သူမစားပါစေနဲ့	သူစားပါစေ	သူမစားပါဘူး	သူစားသလား	သူမစားဘူးလား
Ei kki.	- käh ei she.	-ei she.	am ei she.	ei kki mä.	am ei kki mä.
Ei kki xooi.	- käh ei nih she.	-ei ni she.	am ei ni she.	ei kki xooi mä.	am ei kki xooi mä.
Ei kkie.	- käh ei u she.	-ei u she.	am ei u she.	ei kkie mä.	am ei kkie mä.

Ki/ Kti/ Kki (verb to be) = “Am, is, are, was, were.” (verb to be)

(I, We) = Hne shek.

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S= Hne kah shek ki.	Hne am shek nüng.	Hne käh shek vang.	Hne kah shek ki mä.	Hne am kah shek ki mä.
D=Hne kanih shek ki.	Hne am shek ning.	Hne käh shek vang ning.	Hne kanih shek ki mä.	Hne am kanih shek ki mä.
P=Hne kanih shek kie.	Hne am shek ung.	Hne käh shek vang ung.	Hne kanih shek kie mä.	Hne am kanih shek kie mä.

(He, She, It, They) = Mpha ktheih.

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S = Ling noh mpha ktheih ki.	Ling noh mpha am ktheih.	Ling noh mpha käh ktheih she.	Ling noh mpha ktheih ki mä.	Ling noh mpha am ktheih ki mä.
D = Ling ja Om noh mpha ktheih kixooi.	L ja O noh mpha am ktheih ni.	L ja O noh mpha käh ktheih ni she.	L ja O noh mpha ktheih kixooi mä.	L ja O noh mpha am ktheih kixooi mä.
P = Angtu noh mpha ktheih kie.	Angtu noh mpha am ktheih u.	Angtu noh mpha käh ktheih u she.	Angtu noh mpha ktheih kie mä.	Angtu noh mpha am ktheih kie mä.

(YOU) = Shuishak lep.

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
S=Shuishak nah lep ki.	Ss am lep ki.	Ss käh lep bä,a.	Ss nah lep ki mä.	Ss am nah lep ki mä.
D=Shuishak nanih lep ki.	Ss am lep ni kki.	Ss käh lep ni bä,a.	Ss nanih lep ki mä.	Ss am nanih lep ki mä.
P=Shuishak nanih lep kie.	Ss am lep u kki.	Ss käh lep u bä,a.	Ss nanih lep kie mä.	Ss am nanih lep kie mä.

Verb	not+ Verb	don't + Verb	Did I+v?	Didn't I+v?
Tui ktui nah o kki.	Tui ktui am o kki.	Tui ktui käh o bä,a.	Tui ktui nah o kki mä.	TT am nah o kki mä.
Tui ktui nanih o kki.	Tui ktui am o nih kki.	Tui ktui käh o ni bä,a.	Tui ktui nanih o kki mä.	TT am nanih o kki mä.
Tui ktui nanih o kkie.	Tui ktui am o u kki.	Tui ktui käh o u bä,a.	Tui ktui nanih o kkie mä.	TT am nanih o kkie mä.

Part-2

2. NOUNS USAGE

1. Akdo = (Noun) အကောင့်၊ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်

- Lupoong akdo nah nah mshoom sen i tüh üng phi am kah mhnih khai ni.
- Shihlo akdo pyen kki, kkhyang noh leisong kki.
- Ling noh ta ng'äi akdoe jah yuk kki ni.
- Akdo pupi na lü ah mkhüh üp she, vesoh hū ksang kki.

2. Akshe

- Mlung akshe ta she pi, käh hoih-in lü, msääimsih thei vai hlü kki ni bä.
- kho akshe-e siim jah vo kyo lü pi saang ta khokän lah deng kki ni.

Part-3

3. ADJECTIVES USAGE

3. Kdo = ကောင်းသော

- Kho kdo am hlü-ei kki am ve kkhai ni.

- Nupa jah msei kki noh malam kdo hmu-ei ya kkhai.
- Nghngisiim kdo ve naak a ansakkha pi tui myoh ki.

Part-4

4. ADVERBS USAGE

4. Akdoa = ကောင်းမွန်စွာ

- Akdoa khüüi she, ah pu noh mhlä na kki.
- Akdoa ngkinghngai thei kki, püipo am ngjaang.
- Peem akdoa sha thei she, ngnam angtu noh anih sük-ei u ni.
- Ksing akdoa te thei kki üm, she lu mshuk vai ti ve u.
- Ng'ai akdoa ng'ai thei deng ksang kki ue ni, nanih ksing kkie mä.

Aကို အစမှာရော၊ အဆုံးမှာပါ တွဲလေ့ရှိသည့်စကားလုံးများ-

ဗမာစကားတွင်(စွာ)ဖြင့်ဆုံးသော (Adverbs)ကြိယာဝိသေသနစကားလုံးအချို့

1. Adverbs

akdoa	= ကောင်းမွန်စွာ	= nicely, well, properly
alanga	= အတူတကွ	= together
aksanga	= အမှန်တကယ်	= really, truly
angläta	= အမြဲတမ်း	= always
angtona	= လျင်မြန်စွာ	= be fast, be quick, be smart, be sharp.
akshea	= ဆိုးရွားစွာ	= very bad, very wicked
aksea	= အခြားနေရာ	= in different location
amdanga	= အလကား	= free of charge
asinglinga	= အမှန်စင်စစ်	= importantl

Part-5

Possessive Adjectives/ Possessive Pronoun

Object Pronouns များဖြစ်ကြသည့် (ENG = me, us, you, him, her, it, them <> Daai =kei, keinih, keinihe, nang, nangnih, nangnihe, aan, aan xooi, aane) များကို Possessive Adjectives များဖြစ်ကြသည့် (English = my, our, your, his, her, its, their <> Daai = kah, kanih, kanih -n-u., nah, nanih, nanih -n-u., ah, anih, anih -n-u.) မှ = keia, keiniha, keinihea, nanga, nangniha, nangnihea, aana, aan xooia, annea) အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသုံးနှုန်းခြင်း။

“A” ကိုအနောက်ကနေ တွဲသုံးသည့် (Possessive Adjectives) ပိုင်ဆိုင်မှုပြ နာမဝိသေသနစာလုံးအချို့

keia = ငါ၏	keia/ka im = my house .
keiniha = တို့နှစ်ယောက်၏	Keiniha/kanih im.= our house.
keinihea = ငါတို့၏ Keinihea im.	Keinihea/kanih im u. = our house.
nanga = သင်၏ Nanga lou.	Nanga/nah lou. = your farm.
nangniha=သင်တို့ယောက်၏ Nangniha lou.	Nangniha/nanih lou = your farm.
nangnihea = သင်တို့၏ Nangnihea lou.	Nangnihea/nanih lou u = your farm.
aana = သူ/မ၏ Aana she.	Aana/ah she = his, her, its ox.
aan xooia =သူ/မတို့၏ Aan xooia she.	Aan xooia/ anih she = their ox.
aanea = သူတို့၏ Aanea she.	Aanea/ anih she u = their ox.
sana = ထိုအရာ၏ Sana lung.	That one's

San xooia=ထိုအရာ၂၏ San xooia lung. Those two's
sanea =ထိုအရာတို့၏ Sanea lung. Those people's/ things

(Hin) သည် “နေရာပြ” ဖြစ်ပြီး ပထမလူပုဂ္ဂိုလ်၏ဧရိယာတွင် တည်ရှိသည်။

hina = ဤအရာ၏	Hina kho. = This one's land
Hin xooia =ဤအရာ	Hin xooia kho. = these two's land
hinea =ဤအရာတို့၏	hinea kho. = These people's/things land.

(Sun) သည် “အကြောင်းအရာပြ” သာဖြစ်ပါသည်။

sun = ဟိုအရာ၏	Suna vok.
sun xooia =ဟိုအရာ၂၏	sun xooia vok.
sunea = ဟိုအရာတို့၏	Sunea vok.

(Sen) သည် ဒုတိယလူပုဂ္ဂိုလ်နေရာကို ညွှန်းဆိုသည်။

Sen = နင်ဘေးနားကဟာ
Sen xooi = နင်တို့နှစ်ယောက်ဘေးနားကဟာ
Sene = နင်တို့ဘေးနားကဟာ

CHAPTER - 5

သိထားသင့်သည့် အခြေခံနာမ်စား (Pronouns) စာလုံးများ

Part-1. Subject Pronouns

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- I	- Kah	- ငါ/ကျွန်တော်
- You	- Nah	- မင်း/သင်း
	- Nanih	- မင်းတို့-၂/သင်းတို့-၂
	- Nanih..v..u/v..kkie	- မင်းတို့/သင်းတို့
- He	- Ah	- သူ (ကျား)
- She	- Ah	- သူမ (မ)
- It	- Ah	- အဲဒါ (သက်မဲ့)

- We	- Kanih	- ငါတို့/ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်
	- Kanih...v..u/v..kkie	- ငါတို့/ကျွန်တော်တို့
- They	- Anih	- သူတို့နှစ်ယောက်
	- Anih...v...u^ v..kkie	- သူတို့

The Different Sentence Construction between English and Daai.

English = (Subject + Verb + Object) Daai = (Object + Subject + Verb)

S = I eat fish.

S = Nga kah ei ni./ki, kki, kti.

D = We eat fish.

D = Nga kanih ei ni./ki, kki, kti.

P = We eat fish.

P = Nga kanih ei u ni./kie, kkie, ktie

Part-2. Object Pronouns

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- Me	- Kei/Nah	- ငါ့ကို/ကျွန်တော့်ကို
- You	- Nang/Ning	- မင်းကို/သင့်ကို
	- Nangnih/Ning-jah xooi	- မင်းတို့/သင့်တို့
	- Nangnihe/Ning jah...v+e	- မင်းတို့ကို / သင့်တို့ကို
- Him.	- Aan	- သူ့ကို (အထီး)
- Her	- Aan	- သူမကို (အမ)
- It	- Aan	- အဲဒါကို
- Us	- Keinih/nah-jah xooi	- ငါတို့-ဦးကို/ကျွန်တော်တို့-ဦးကို
	- Keinihe/nah-jah	- ငါတို့ကို/ကျွန်တော်တို့ကို
- Them	- Aan xooi/Jah	- သူတို့ -ယောက်ကို
	- Aane/Jah...v+e	- သူတို့ကို

The Different Sentence Construction between English and Daai.

English = (Subject+Verb+Object) Daai = (Object+Subject=Verb)

S = You give me fish. S	S = Nga nah nah peet ni./pe ki, kki, kti. S
S = You give us fish. D	S = Nga nah nah-jah peet ni./ ki, kki, kti.D
S = You give us fish. P	S = Nga nah nah-jah peete ni./ki, kki, kti. P
D = You give me fish. S	D = Nga nanih nah peet ni./pe ki,kki, kti.S
D = You give us fish. D	D = Nga nanih nah-jah peet ni./pe ki, kki, kti. D
D = You give us fish. P	D = Nga nanih nah-jah peete ni./pe kie, kkie, ktie. P
P = You give me fish. S	S = Nga nanih nah peet u ni./pe kie, kkie, ktie. S
P = You give us fish. S	D = Nga nanih nah-jah peet u ni./pe kie, kkie, ktie . D
P = You give us fish. S	P = Nga nanih nah-jah peete u ni/kie, kkie, ktie. P

Part-3. Possessive Adjective (Determiner)

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- My	- keia/kah + n	- ငါ့ရဲ့/ကျွန်တော့်ရဲ့
- Your	- Nanga/Nah +n - Nangniha/Nanih +n - Nangnihea/Nanih..n..u.	- မင်းရဲ့/သင့်ရဲ့ - မင်းတို့-ရဲ့/သင်တို့-ရဲ့ - မင်းတို့ရဲ့/သင်တို့ရဲ့
- His	- Aana/ah + n	- သူ့ရဲ့ (အထီး)
- Her	- Aana/ah + n	- သူမရဲ့ (အမ)

- Its	- Aana/ah + n	- အဲဒါရဲ့
- Our	- Keiniha/kanih + n	- ငါတို့၂ဦးရဲ့/ကျွန်တော်တို့၂-ဦးရဲ့
	- Keinihea^ kanih...n..u.	- ငါတို့ရဲ့/ကျွန်တော်တို့ရဲ့
- Their	- Aan xooia/Anih+n	- သူတို့ ၂ယောက်ရဲ့
	- Aanea/Anih...n..u	- သူတို့ရဲ့

(Possessive Adjective + Noun)

	1 st Person	2 nd Person	3 rd Person
S = My dog.	- Keia/kah ui.	- Nanga/nah ui.	Aana/ah ui.
D = Our dog.	- Keiniha/kanih ui.	- Nangniha/nanih ui.	Aan xooia/anih ui.
P = Our dog	- keinihea/kanih ui u.	- Nangnihea/nanih ui u.	Aanea/ anih ui u.

Part-4. Possessive Pronoun

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- Mine	- kahka	- ငါ့ဟာ/ကျွန်တော့်ဟာ
- Yours	- nahka	- မင်းဟာ/သင့်ဟာ
	- nanihka	- မင်းတို့၂-ဟာ/သင်တို့၂-ဟာ
	- nanihka u	- မင်းတို့ဟာ/သင်တို့ဟာ
- His	- ahka	- သူဟာ (အထီး)
- Hers	- ahka	- သူမရဲ့ဟာ (အမ)
- Its	- ahka	- အဲဒါရဲ့ဟာ (သုံးလေ့မရှိ)
- Ours	- kanihka	- ငါတို့ဟာ / ကျွန်တော်တို့ဟာ
	- kanihka u	- ငါတို့၂ယောက်ဟာ/ကျွန်တော်တို့၂-ဦးဟာ

- Theirs	- Anihka	- သူတို့နှစ်ယောက်ဟာ
	- Anihka u	- သူတို့ဟာ

Part -5. Reflexive Pronoun

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- Myself	- kamät/kapät	- ကိုယ်တိုင် (ငါ့ကိုယ်တိုင်)
- Yourself	- namät/napät	- မင်းကိုယ်တိုင်
	- nanimät/nanipät	- မင်းတို့ ၂-ကိုယ်တိုင်
	- nanimäte/nanipäte	- မင်းတို့ကိုယ်တိုင်
- Himself	- amät/apät	- သူကိုယ်တိုင် (အထီး)
- Herself	- amät/apät	- သူမကိုယ်တိုင် (အမ)
- Itself	- amät/apät	- အဲဒါကိုယ်တိုင်
- Ourselves	- kanimät/kanipmät	- ငါတို့ ၂-ဦးကိုယ်တိုင်
	- kanimäte/kanipäte	- ငါတို့ကိုယ်တိုင်
- Themselves	- Animät/Anipmät	- သူတို့ ၂-ကိုယ်တိုင်
	- Kanimäte/Kanipäte	- သူတို့ကိုယ်တိုင်

အခြားအရေးကြီးသော Pronouns

Part -6. Demonstrative Pronouns (ညွှန်ပြစကားလုံး)

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- This	- Hin	- ဒီ(အနီးကား)
- That	- San	- ဟို(အနီးဝေး)
- That	- Sen	- ဟို(နှစ်ယောက်ကြားမှ-ဒုတိယလူ)

		ရှေ့နားကအရာ)
- That	- Sun	- ထိုအရာ
- These	- Hin xooi	- ဒီနှစ်ခု
	- Hine	- ဒီ(အများ-အနီးကား)
- Those	- San xooi	- ဟိုနှစ်ခု
	- Sane	- ဟို(အများ-အနီးဝေး)
- Those	- Sen xooi	- ဟို(နှစ်ယောက်ကြားမှ-ဒုတိယလူ၏
		ရှေ့နားကအရာ ၂ခု)
	- Sene	- ဟို(နှစ်ယောက်ကြားမှ-ဒုတိယလူ၏
		ရှေ့နားကအရာများ)
-Those	- sun xooi	- ထိုအရာ ၂-ခု
	- Sune	- ထိုအရာတွေ

Part -7. Interrogative Pronouns (မေးခွန်းမေးသောစကားလုံး)

ENGLISH	DAAI	မြန်မာ
- Who	- U	- ဘယ်သူ = U lo ki, kki, kti ni.
	- U xooi	- ဘယ်သူနှစ်ဦး = U xooi lo ki, kki, kti xooi ni.
	- Ue	- ဘယ်သူတွေ = Ue lo kie, kkie, ktie ni.
- Whom	- U üm	- ဘယ်သူ့ကို(Formal) = U üm nah peet ni.
	- U xooi üm	- ဘယ်သူနှစ်ဦးကို(Formal) = U xooi üm nah jah peet xooi ni.
	- Ue üm	- ဘယ်သူတွေကို(Formal) = Ue üm nah jah peete ni.

- Whose	- Ua	- ဘယ်သူရဲ့ = Ua she ni.
	- U xooia	- ဘယ်သူ့နှစ်ဦးရဲ့ = U xooia she ni.
	- Uea	- ဘယ်သူ့တွေရဲ့ = Uea she ni.
- What	- I	- ဘာ = Hin i ni = What is this?
	- I xooi	- ဘာနှစ်ခု = Hin xooi I ooi ni.
= What are these?
	- Ie	- ဘာတွေ = Hine ie ni? = What are these?
- Which	- Hon	- ဘယ်ဟာ = Hon nahka ni.
= Which one is yours?
	- Hon xooi	- ဘယ်နှစ်ခုဟာ = Hon xooi nahka xooi ni.
= Which are yours?
	- Hone	- ဘယ်ဟာတွေ = Hone nahkae ni.
= Which are yours?

Part - 8. Relative Pronouns

(who, where, whom, whose, which, when, what, why, that)

- **Who-** **kkia** - သူက(လူ)

I saw a girl **who** is very beautiful.

Ngtou pai **kkia** nglami kah hmu kki.

- **Where**

Ling Thang is going to Mepa li, **where** the large fish are there.

Nga ngbaüe ve **naaka** Mepa li a, Ling Thang sit kkhai.

- **Whom** –သူ့ကို (Formal)

This is Tom, **whom** you met at our house last year.

Hin sun, Tuh kum üng nih im a nah **hmuha**, Tom ni.

Do you know the man **whom** my father's helping.

Kah pa noh ah **kpüia** kkhyang nah kshing kki ma.

- **Whose** – သူ့ရဲ့

This is the girl **whose** book I borrowed.

Hin sun ah timnglep kah **ngvaha** nglami ni.

- **Which** – အဲဒါက (အရာ)

This is a car **which** I bought last year.

Hin tuh kum kah **kkhäiha** car ni.

The house **which** is on the right is nice.

Ksong (dänga/däng a) ve **kkia** im do ve.

That – သူက / အဲဒါက (လူနဲ့အရာ)

She was singing a song **that** people didn't like.

Kkhyange noh am anih **ngaiha** ng'ai ng'ai kki.

CHAPTER - 6

DAAI TIMNGLUNG ANGLATE (OPPOSITE WORDS)

Part-1= Adjective	Part-2 = Noun	Part-3 = Verb
1. ktoo = short <> kshaü = long	- aktoo = short one <> akshaü = long one	- tooi <> shaü တို/ရှည်သည်
2. kdäm = big <> kdiik = small	- akdäm = big one <> akdiik = small one	- däm<> diik ကြီး/ငယ်သည်
3. ktui = sweet<>kthuui/ kha = bitter	- aktui =sweet one <> akkha =, bitter	- tui <> kha ချို/ခါးသည်
4. kdam =lazy <> kkhüüi =work hard	- akdam =lazy <> akkhüüi =work hard	- dam <> khüüi ပျင်း/ကြိုးစားသည်
5. book = white <> le = black	- abook = white <> ale = black	- book<> le ဖြူ/မည်းသည်
6. khüng = live <> kthi/ kkhang = dead, dried	- akkhüng = live <> akthi/ akkhang = dead, dried	- hüng <> thi အသက်ရှိ/သေသည်

Part-1= Adjective	Part-2 = Noun	Part-3 = Verb
7. kvaai = dim <> nghmüp = dark	- akvaai = dim <> anghmüp = dark	- vaai <> nghmüp လင်း/မှောင်
8. kum = down <> Kaa = up	- akum = down <> akaai = up	- kum <> kaai ဆင်း/တက်သည်
9. ngdūüi = stand <> ngsut/ngo =sit down	-angdūüi = by standing <> angsut = by sitting down	-ngdūüi <> ngsut ထိုင်/ထသည်
10. täng = same <> hnga = different	- atäng = same <> ahnga = different	- täng <> hnga တူ/ကွာသည်
11. happy = kJekaai <> Sad <> kthūsei	- jekaainaak=happiness <> kthūsei=sadness	- be happ= be sad = ပျော်/ဝမ်းနည်း
- Vesoh	pukshe	
12. Sum = south <> shiip = north	- asum = south <> ashiip = north	
13. kma = front <> khnu = back	ama = front <> ahnu = back	- ma <> hnu ရှေ့/နောက်ကသွား
14. mhün = give alive <> Hnim = kill		
15. ksong = left <> kkheet = right	- aksong= left h <> akkheet=right h	

Part-4

The different usage of Subject and Object pronouns

တစ်ခါတလေ Object Pronouns များဖြစ်ကြသည့် (Kei , keinih, keinihe/ nang, nangnih, nangnihe/ aan, aan xooi, aane.....)တို့ကို Subject Pronouns (I, We, You, They, He, She, It/ Kah, kanih, nah, nanih, ah, anih....e.)အဖြစ် သုံးလေ့ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် နာမ်ဇာတ်ပုဒ်ကို ဖော်ညွှန်းလိုသည့်

အခါမျိုး - Subject + Verb to be am, is, are, was, were + Nouns Form
တွင် သုံးလေ့ရှိသည်။

ဥပမာ-

I am a teacher.	Kei shaja ni/yüüi them
We are a couple.	Keininh ngkhungla ni.
We are twins.	Keininh angphi ni.
They are soldiers.	Aane sitsae ni.
He is a fisher man.	Aan ngakman ni.
She is a hunter.	Aan shakshui/shakkhät/hmü shü ni.
They are farmers.	Aane ta loukbie ni.
	Kei nghooipang kkhyang ni.
	Douim kah pu na kki ni.

တစ်ခါတလေ Object Pronouns များဖြစ်ကြသည့် (Kei , keininh, keinihe/
nang, nangnih, nangnihe/ aan, aan xooi, aane.....)တို့ကို Subject Pro-
nouns (I, We, You, They, He, She, It/ Kah, kanih, nah, nanih, ah,
anih....e.)အဖြစ် Direct, Indirect တို့တွင် noh, üm ခံကာ သုံးလေ့ရှိသည်။
-Kei noh nang üm kah ning kthäh, “ Khongooi u üm ho nanih set khai
mä.” Ti lü kah ning kthäh üng ta
-Nang noh kei üm nah nah mshang be, “Khongooi ta Ling Pa üm long
a kanih set ngaai kkhai ni.” Ti nah nah mshang be kki.

kkia = Jah mhnünseng tūüipyang kkia Pamhnam mhlümtaai vai.
Praise God who created us.

ကျွန်တော်တို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူသော ဘုရားရှင်ကို ချီးမွမ်းကြပါစို့။

vaia = Kshing lo shäih vaia ktha naak vai.

Need to try hard to be able to know more and more.

ပိုမိုသိရှိ နားလည်လာနိုင်ရလေအောင် ကြိုးစားရမယ်။

kkhaia = Do kkhaia bilou pohmshah kkie jah je naak vai.

Be friendly and kind on those who are working harder for better.

ကောင်းမွန်အောင် လုပ်ဆောင်ကြသည့်သူတွေကို ချီးကျူးရမယ်။

Naaka = Nah ve naaka ue lo hü kkie mä.

Who are coming to where you live.

သင်နေတဲ့နေရာမှာ ဘယ်သူတွေလာကြမှာလဲ။

CHAPTER - 7

“Akkeh mtumtäng naak” -Degree of comparison”

Part-1

- The degree of comparison of an Adjective.

- There are three degrees of comparison

1- the positive degree

2- the comparative degree

3- the superlative degree

Part-2

Avaishüa- for example

positive degree

Daai = kdäm

comparative degree

kthaka-däm

superlative degree

däm-shäih

Ngbaü	kthaka-ngbaü	ngbaü-shäih
English = big	bigger	biggest
မြန်မာ = ကြီးသော	ပို၍ကြီးသော	အကြီးဆုံး
Daai = kdiik	kthaka-diik	diik-shäih
English = small	smaller	smallest
မြန်မာ = ငယ်သော	ပို၍ငယ်သော	အငယ်ဆုံး
Daai = ngtou	kthaka-ngtou	ngtou-shäih
English = beautiful	more beautiful	most beautiful
မြန်မာ = လှပသော	ပို၍လှပသော	အလှပဆုံး
Daai = ktooï	kthaka-tooï	tooï-shäih
English = short	shorter	shortest
မြန်မာ = တိုသော	ပို၍တိုသော	အတိုဆုံး
Daai = kshaü	kthaka-shaü	shaü-shäih
English = long	longer	longest
မြန်မာ = ရှည်သော	ပို၍ရှည်သော	အရှည်ဆုံး

Part-3

#The positive degree

(I, we/ you/ he, she, it, they) has/have a big house. = သူမမှာ အိမ်ကြီးတစ်လုံးရှိသည်။

1st Person

2nd Person

3rd Person

Singular- Im kdäm kah ta kki. Im kdäm nah ta kki. Im kdäm ta kki.

Dual- Im kdām kanih ta kki. Im kdām nanih ta kki. Im kdām ta kki xooi.

Plural - Im kdām kanih ta kkie. Im kdām nanih ta kkie. Im kdām ta kkie.

Part-4

#The comparative degree

= Your house is bigger than my/our house.

= သင့်အိမ်က ကျွန်တော့်အိမ်ထက်ကြီးသည်။

Nanga im keia im kthaka-dām kki. (Nah im kah im kthaka-dām kki.) (S)

Nangniha im keiniha im kthaka-dām kki. (Nanih im kanih im kthaka-dām kki.) (D)

Nangnihea im keinihea im kthaka-dām kki. (Nanih im u kanih im u kthaka-dām kki.) (P)

= My/our house is bigger than your house,

Keia im nanga im kthaka-dām kki. = Nah im ka him kthaka-dām kki.

Keiniha im nangniha im kthaka-dām kki. = Nanih im kanih im kthaka-dām kki.

Keiniheai m nangniheda im kthaka-dām kki, = Kanih im u nanih im u kthaka-dām kki.

His, her, it, their house is bigger than my/our house.

Aana im keia im kthaka-dām kki. = Ah im ka im kthaka-dām kki

Aan xooia im keiniha im kthaka-dām kki. = Anih im kanih im kthaka-dām kki.

Aanea im keinihea im kthaka-dām kki. = Kanih im u ani him u kthaka-dām kki.

Part-5

#The superlative degree.

His house is the biggest of all. = အားလုံးအိမ်ထက် သူ့အိမ်ကအကြီးဆုံး။

Ah im dām-shāih kki. (S)	Aana im dām-shāih ki.
Anih im dām-shāih ki. (D)	Aan xooia im dām-shāih ki.
Anih im u dām-shāih kki. (P)	Annea im dām-shāih ki.
Nah im dām-shāih kki. (S)	Nanga im dām-shāih ki.
Nanah im dām-shāih ki. (D)	Nangniha im dām-shāih ki.
Nanah im u dām-shāih kki. (P)	Nangnihea im dām-shāih ki.
Kah im dām-shāih kki. (S)	Keia im dām-shāih ki.
Kanah im dām-shāih ki. (D)	Keiniha im dām-shāih ki.
Kanah im u dām-shāih kki. (P)	Keinihea im dām-shāih ki.

CHAPTER - 8

Question words = Ngthäh naak Timnglunge

Part-1

NO	Question	Meaning	Daai မြန်မာ		
		Person/ People	S	D	P
1	Who	Subj Pronoun	u noh	u xooi noh	ue noh = ဘယ်သူက
2	Whom	Obj Pronoun	u üm	u xooi üm	uc üm = ဘယ်သူကို
3	whose	Possessive Adjective	ua	u xooia	Uea = ဘယ်သူ၏
4	whose	Possessive Pronoun	ua-ka	u xooia-ka	uea-ka = ဘယ်သူဟာ
5	By whom	Reflexive Pronoun	--mät	--nimät	--nimäte-ဘယ်သူကိုယ်တိုင်
6	what	object, idea, action	I	I xooi	Ie = ဘာ/နှစ်ခု/တွေက
7	which	Choice	Hon	Hon xooi	Hone = ဘယ်တခု/ခု/ဟာတွေ
8	Where	Place to where=	Hoa = ဘယ်ကိုးသို့		
		from where=	Ho akkhüh = ဘယ်ကနေ		
9	why	Reason	Ishe = ဘာကြောင့်		
10	When	time	Itüh-üng = ဘယ်ချိန်/ ဘယ်တုန်းက		
11	What time	Time	itüh-üng, ia/ i-aksüün-üng = ဘယ်အချိန်		

12	What kind	Description	iabäi, iamäih = ဘယ်လိုမျိုးက
13	How many	Quality-countable	ikän, ihah. = ဘယ်လောက်
14	How much	Quality-uncountable	ikän, ihah. = ဘယ်လောက်
15	How long	Duration, length	ivei, isäp = ဘယ်လောက်ကြာ/ရှည်
16	How far	Distance	isäp = ဘယ်လောက်ဝေး
17	How old	Age	N+ikän = mhnüüp, khya, kum + ikän = ဘယ်လောက်အသက်
18	How often	frequency	ivei-üng = ဘယ်နှကြိမ်/ခါ

who (person) = u (S) u xooi (D) ue (P) = ဘယ်သူက

whom (person) = u üm, u xooi üm, ue üm = ဘယ်သူကို

- where = (place) - ho = ဘယ်နေရာ

from where=ho akkhüh = ဘယ်ကနေ

to where = ho-a = ဘယ်ကို/သို့

- why (reason) = ishe = ဘာကြောင့်

- when (time) itüh-üng = ဘယ်ချိန်/ ဘယ်တုန်းက

- what (object, idea, action) = i (S), i xooi (D) , ie (P). = ဘာ/ဘယ်အရာက

- whose (possession) ua (S) u xooia (D) uea (p) = ဘယ်သူ၏

- what time (time)

- what kind (description) iabäi, iamäih = ဘယ်လိုမျိုးက

- How many (quality countable) = ikän, ihah. = ဘယ်လောက်

- How much (quality uncountable) ikän, ihah. = ဘယ်လောက်

- how long. (duration, length) ivei, isäp. = ဘယ်လောက်ကြာ/ရှည်

- how often (frequency) ivei-üng = ဘယ်နှကြိမ်/ခါ

- how far (distance) = isäp = ဘယ်လောက်ဝေး

- how (manner) = ihokba = ဘယ်လို/ပုံ

- how old(age) N+ikän = mhnüüp, khya, kum + ikän = ဘယ်လောက်အသက်

CHAPTER - 9

ADVERBS

Part-1 ADVERBS OF MANNEER			
No.	DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
1.	angtona	quickly	မြန်မြန်
2.	avih-vaiha	slowly	ဖြည်းဖြည်း
3.	mseilü	carefully	သတိထား
4.	Je-kyaaailü	happily,	ပျော်ပျော်ပါးပါး
5.	thüisheilü	sadly	ဝမ်းနည်းစွာ
6.	akpamsaaia/huulaailü	loudly	အသံကျယ်ကျယ်
7.	akdinga/ampua	quietly	တိတ်တိတ်
8.	angtoua	beautifully	လှပစွာ
9.	thuisheilü/amlungkshea	angrily	ဒေါသထွက်စွာ

10.	akooikepa/akhnipa	gently	နူးညံ့စွာ
11.	ahlophlepa/ampükshea	rudely	ရိုင်းစိုင်းစွာ
12.	aklinga	bravely	ရဲရဲဝံ့ဝံ့
13.	amlumlia	eagerly	တက်ကြွစွာ
14.	akjää	easily	လွယ်လွယ်ကူကူ
15.	asinglinga	seriously	လေးနက်စွာ
16.	aksinga	wisely	ဉာဏ်ရှိရှိ
17.	angsiima	clearly	ရှင်းလင်းစွာ
18.	amälää	carelessly	ပေါ့ပေါ့တန်တန်
19.	akdiimkkäpa	cheerfully	စိတ်ချမ်းမြေ့စွာ
20.	akooikepsa-a	politely	ယဉ်ကျေးစွာ

Part-2 ADVERBS OF FREQUENCY ä ü

21.	angläta/lokatin	always	အမြဲ
22.	apimkhüün	seldom	နည်းနည်းပါးပါး
23.	akkeh-üng	usually	မကြာခဏ
24.	akkeh-üng	often	မကြာခဏ
25.	akkeh-üng	sometimes	တစ်ခါတလေ
26.	msaam, msooi, ngjaang	rarely	ရှားရှားပါးပါး
27.	iüth-üngpi	never	ဘယ်တော့မှ
28.	akkeh-üng	occasionally	တစ်ခါတလေ
29.	akkeh-üng/pahpah	frequently	မကြာခဏ
30.	Nghläi	regularly	မှန်မှန်

Part-3 ADVERBS OF TIME

31.	tuh	now	ယခု
32.	asunüng/käna	then	အဲဒီတုန်းက/ပြီးနောက်

33.	tuhngooi	today	ဒီနေ့
34.	khongooi	tomorrow	မနက်ဖြန်
35.	mükta	yesterday	မနေ့က
36.	noongvei-üng	soon	မကြာမီ
37.	hnu	late	နောက်ကျ
38.	naai	early	စောစော
39.	müümaam-üng	recently	မကြာသေးခင်က
40.	tüktasa-üng	lately	မကြာသေးခင်က
41.	tuh-in	immediately	ချက်ချင်း
42.	ngshaap/ngsei-ei	already	အဆင်သင့်/ရှိပြီးသား
43.	am....ham-üng	yet	မတိုင်မီ
44.	tuhsa	just	ခုလေးတင်
45.	ahlaan-a	before	ယခင်က
46.	käna	after	ပြီးနောက်
47.	akpäih naaka	eventually	နောက်ဆုံးမှာ
48.	akpaih naaka	Finally,	အဆုံးသတ်မှာ
49.	ahlaan- üng	formerly	မခင်က
50.	vei-a	still	တုန်း

Part - 4 ADVERBS OF PLACE

51.	hia	here	ဒီမှာ
52.	sä-a	there	ဟိုမှာ
53.	ashina-a/ashina-üng	everywhere	နေရာတိုင်း
54.	amshah- üng	somewhere	တစ်နေရာရာ
55.	ahopi	anywhere	မည်သည့်နေရာမဆို
56.	ahopi am	nowhere	ဘယ်မှာမှ

57.	ak'uma	inside	အထဲမှာ
58.	ak'punga	outside	အပြင်မှာ
59.	peia	nearby	အနား
60.	akthuuka	far	ဝေးဝေး
61.	akthuuka	away	ဝေးရာ
62.	kkhaana	up	အပေါ်
63.	kkea	down	အောက်
64.	k'um	in	ထဲ
65.	k'pung	out	ထွက်
66.	kkhaana	above	အပေါ်
67.	kkea	below	အောက်
68.	kkea	under	အောက်
69.	hnua	behind	နောက်
70.	kkeha/kkeh-üng	between	ကြား

Part-5 ADVERBS OF DEGREE

71.	eikshe/mhnalo, pai	very	အလွန်
72.	phi/nga	too	လည်းပဲ
73.	ham	quite	တော်တော်လေး
74.	Khäü/vaihta	almost	လုနီးပါး
75.	khäü	nearly	နီးပါး
76.	däng/kkhääm	just	မျှသာ
77.	khäk	enough	လုံလုံလောက်လောက်
78.	msooi/msaam	hardly	ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲ
79.	am.....deng	barely	ခဲတောင့်ခဲရင်း
80.	am.....peh	totally	လုံးဝ

81.	kpha/msän/nääng/kpääng	completely	ပြည့်စုံစွာ
82.	kuung kuung	absolutely/entirely	လုံးဝ
83.	akthuuk	deeply	နက်ရှိုင်းစွာ
84.	Aktäa/mhnalo	highly	အလွန်အမင်း
85.	angbüha/akkäpa	fairly	တော်တော်
86.	kpit	slightly	နည်းနည်း
87.	anghüüna	strongly	ပြင်းပြင်းထန်ထန်
88.	anghüüna	intensely	ပြင်းထန်စွာ
89.	anghüüna	severely	ပြင်းပြင်းထန်ထန်
90.			
Part- 6 INTERROGATIVE ADVERBS			
91.	hoba/ihoba/ihokba	how	ဘယ်လို
92.	itüh/itüh-üng	when	ဘယ်တော့
93.	ho	where	ဘယ်မှာ
94.	ishe	why	ဘာကြောင့်
95.	ikän	how much	ဘယ်လောက်
96.	ikän	how many	ဘယ်နှစ်ခု
97.	ivei-üng	how often	ဘယ်နှစ်ကြိမ်
98.	ivei	how long	ဘယ်လောက်ကြာကြာ
99.	isäpa	how far	ဘယ်လောက်ဝေး
100.	ihloka	how fast	ဘယ်လောက်မြန်

CHAPTER - 10

Part – 1. DAILY USAGE ADJECTIVES			
NO	DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
1.	kdo/ksheen/k'ja/ngtou	good	ကောင်းသော
2.	kthai	new	သစ်လွင်သော
3.	ksük/kma/knaai	first	ပထမဖြစ်သော
4.	K'hñü/kpäih	last	နောက်ဆုံးဖြစ်သော
5.	kshaü/nglaan/kthuuk	long	ရှည်သော
6.	Kdam/ngbaü/ngbüh	large/great/huge	ကြီးကျယ်သော
7.	kdiik/kkhei/k'jo/kkei	small/little/yong	သေးငယ်သော
8.	mah/ka	own	ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော
9.	kse	other	အခြားသော
10.	kphüm/hü-ngvaai	old	အိုသော၊ ဟောင်းသော

11.	ksang/kkheet	right	မှန်သော၊ ညာဘက်ဖြစ်သော
12.	kdäm/khotēh/ngbaü	big	ကြီးသော
13.	khlüng/kshaü	hight	မြင့်သော
14.	hnga	different	ကွဲပြားသော
15.	käna	next	နောက်တစ်ခု
16.	mshah/ngseek	few	နည်းသော
17.	kshe	bad	ဆိုးသော
18.	ktäng	same	တူညီသော
19.	hniing	able	နိုင်စွမ်းရှိသော
20.	singling/pankü	important	အရေးကြီးသော
21.	kbe	full	ပြည့်သော
22.	thei	avaible	ရရှိနိုင်သော
23.	nglongthang	popular	လူကြိုက်များသော
24.	phung/khong/kuung	main	အဓိကဖြစ်သော
25.	ngshing	sure/certain	သေချာသော
26.	ngsiim	clear	ရှင်းလင်းသော
27.	k'yä	easy	လွယ်ကူသော
28.	kma/shat/mphet	strong	သန်မာသော
29.	kthooi	short	တိုသော
30.	ngkaai/nglahngpah	simple	ရိုးရှင်းသော
31.	tuh-k'um	recent	မကြာမီကဖြစ်သော
32.	amät	personal	ကိုယ်ရေးကိုယ်တာဖြစ် သော
33.	nghmän	open	ဖွင့်ထားသော

DAILY USAGE ADJECTIVES			
34.	shen	red	နီသော
35.	kkhak	difficult	ခက်ခဲသော
36.	ngbaü/nghjoong	wide	ကျယ်သော
37.	ngling/k'oh	hot	ပူသော
38.	kthi	dead	သေသော
39.	nglung/phung/kuung	center	ဗဟိုဖြစ်သော
40.	kjekyaa	happy	ပျော်ရွှင်သော
41.	khlüing-kthuuk/panku	serious	လေးနက်သော
42.	ngseihnüh	ready	အဆင်သင့်ဖြစ်သော
43.	nghmüp	dark	မှောင်သော
44.	ngtou	beautiful	လှပသော
45.	shum-ei-ktung	useful	အသုံးဝင်သော
46.	mdong	top	ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော
47.	kthuuk	far	ဝေးသော
48.	k'yüh	heavy	လေးလံသော
49.	mju/kkhiing	cold	အေးသော
50.	asingling	special	အထူးဖြစ်သော
51.	ngsang/ktiing/kkhak	hard	ခက်ခဲသော
52.	knoom/khnip	soft	ပျော့သော
53.	K'vaai/k'haang/kyaang	light, bright	လင်းသော၊ ပေါ့ပါးသော
54.	mpaankshe	poor	ဆင်းရဲသော
55.	angyüi/khoi	common	သာမန်ဖြစ်သော
56.	amhnün	natural	သဘာဝဖြစ်သော
57.	ksäh	close	နီးသော

58.	kdo/sheen/ngloh	fine	ကောင်းမွန်သော၊ ဒဏ်ငွေ
59.	kjä	cheap	ဈေးချိုသော
60.	kküüi	expensive	ဈေးကြီးသော
61.	booi	rich	ချမ်းသာသော
62.	kpanmsaai	loud, noisy	ကျယ်လောင်သော၊ ဆူညံသော
63.	ngsiim/ksaih	clean	သန့်ရှင်းသော
64.	msihmpah	dirty	ညစ်ပတ်သော
65.	hang/xong	empty	ဗလာဖြစ်သော
66.	kbe	full	ပြည့်သော
DAILY USAGE ADJECTIVES			
67.	kkhaat-ei/msooi	hungry	ဆာလောင်သော
68.	kkhaat-ei	thirsty	ရေငတ်သော
69.	mhnat-ei/ngnooi	sick	နေမကောင်းသော
70.	mphet/kma/kyaa	health	ကျန်းမာသော
71.	ngnooisik	weak	အားနည်းသော
72.	kdäm	fat	ဝသော
73.	kpim	thin	ပိန်သော
74.	kshaü/khlüng	Tall/hight	ရှည်သော
75.	kyaihyün	funny	ရယ်စရာကောင်းသော
76.	kthüüishei	sad	ဝမ်းနည်းသော
77.	mlungkshe	angry	ဒေါသထွက်သော
78.	ngshüh	busy	အလုပ်များသော
79.	kdam	lazy	ပျင်းရိသော

80.	k'ükshe	dangerous	အန္တရာယ်များသော
81.	kthuuk	deep	နက်သော
82.	ksäh	shallow	တိမ်သော
83.	ksooi/ksi	wet	စိုစွတ်သော
84.	kkhang/k'hü/kkang	dry	ခြောက်သွေ့သော
85.	k'oh	warm	နွေးထွေးသော
86.	k'hüng	fresh	လတ်ဆတ်သော
87.	kthai	modern	ခေတ်မီသော
88.	thuumseem	traditional	ရိုးရာဖြစ်သော
89.	nghle/klääng	wild	ရိုင်းသော
90.	kkooi	team	ယဉ်ပါးသော
91.	k'um-üing	local	ဒေသဆိုင်ရာဖြစ်သော
92.	kse	foreign	နိုင်ငံခြားဖြစ်သော
93.	ngjaang	rare	ရှားပါးသော
94.	angyüüi	regural	ပုံမှန်ဖြစ်သော
95.	amangyüüi	irregural	ပုံမှန်မဟုတ်သော
96.	aphung/akuung/akhong	basic	အခြေခံကျသော
97.	mhlüngshak	advanced	အဆင့်မြင့်သော
98.	anglääna	direct	တိုက်ရိုက်ဖြစ်သော
99.	amanglääna	indirect	သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်သော

Part- 2 Opposite Adjective words

100.	Kjekyaai/kthüishei	Happy/Sad	ပျော်ရွှင်သော/ ဝမ်းနည်းသော
102.	Kdam/kdiik	Big/Small	ကြီးသော/ သေးငယ်သော

103.	Kdo/kshe	Good/Bad	ကောင်းသော/ဆိုးသော
104.	Kthaai/kphüm	New /Young /Old	အသစ်ဖြစ်သော/အိုသော ဟောင်းသော
105.	Ngtau/kshe	Beautiful/Ugly	လှပသော/အရုပ်ဆိုးသော
106.	Kdo/kshe	Kind /Cruel	ကြင်နာသော/ရက်စက်သော
107.	Kling/kküh-ei	Brave/Scared/afraid	ရဲရင့်သော/ကြောက်သော
108.	Kthamah/kthakka	Strong/Weak	အားကောင်းသော/ အားငယ်သော
109.	Booi/mpaankshe	Rich/poor	ချမ်းသာသော/ဆင်းရဲသော
110.	Ksaü/ktöoi	Tall /Long/Short	ရှည်သော/မြင့်သော/ တိုသော
111.	Kyă/kkhak	Easy/Different/hard	လွယ်ကူသော/ခက်ခဲသော
112.	Ksiim/msihmpah	Clean /Dirty	သန့်ရှင်းသော/ ညစ်ပတ်သော
113.	Ngling/myu	Hot /Cold	ပူသော/အေးသော
114.	Nghngeingpan/ hlahsah	Slow/fast	နှေးသော/မြန်သော
115.	Kpamsaai/dingpa	Loud /noisy/quiet	တိတ်ဆိတ်သော/ဆူညံသော
116.	K'vaaisa/nghmüp	Bright/dark	လင်းသော/မှောင်သော
117.	K'yuh/haang	Heavy/light	လေးလံသော/ပေါ့ပါးသော
118.	kbe/hang	Full/empty	ပြည့်သော/ဗလာဖြစ်သော
119.	Sang/kha/mkhya	Right/wrong	မှန်သော/မှားသော
120.	K'üp/üshe	Safe/dangerous	ဘေးကင်းသော/ အန္တရာယ်ရှိသော
121.	Kkhang/ksi	Dry/wet	ခြောက်သွေ့သော/စွတ်သော

122.	Ktui/kthuui	Sweet/sour	ချိုသော/ ချဉ်သော
123.	Ktui//kkha	Salty/bitter	ငန့်သော/ ခါးသော
124.	khlimtui	Delicious= tasty	အရသာရှိသော
125.	Kkhaat-ei	Hungry/thirsty	ဗိုက်ဆာသော/ရေငတ်သော
126.	Boongkha/ am-dam-ei	Tired= busy/free	ပင်ပန်းသော၊အလုပ်များသော
127.	Ngshüh	Important/necessary	အရေးကြီးသော/လိုအပ်သော
128.	Thoonkhoh/ amthoon-	Possible/impossible	ဖြစ်နိုင်သာ/မဖြစ်နိုင်သော
129.	Ksang/khlei	True/false	မှန်ကန်သော/မှားယွင်းသော
130.	Kkooi/	Polite/rude/stupid	ယဉ်ကျေးသော/ရိုင်းစိုင်းသော
131.	Ngüngtaai	Honest	ရိုးသားသော
132.	Kdam	Lazy	ပျင်းသော
133.	ktheengvaai	smart	ထက်မြက်သော
134.	Yaihyün/ singling	Funny/serious	ရယ်စရာကောင်းသော/ တည်ကြည်သော
135.	Mlumli/ mdam-ei	Interesting/boring	စိတ်ဝင်စားဖွယ်/ ပျင်းရိဖွယ်ကောင်းသော
136.	Münsan/sat	Excited ပျော်ရွှင်/ nervous စိုးရိမ်	စိတ်လှုပ်ရှားသော
137.	Dingkhu/ mlungkshe	Calm/angry	တည်ငြိမ်၊ အေးဆေးသော
138.	Ngäpngyui/ kke-ei	Friendly/shy	ဖော်ရွေသော/ ရှက်သော
139.	Mkhüh-k'üp	Confident	ယုံကြည်မှုရှိသော

140.	nglounthang	Famous	ကျော်ကြားသော
141.	Ngkaai/nghliin	Simple/ complicated	ရိုးရှင်းသော/ရှုပ်ထွေးသော
142.	Shamkha	Comfortable	သက်သောင့်သက်သာရှိသော
143.	Kküüi/kya	Expensive/ cheap	ဈေးကြီးသော/ဈေးချိုသော
144.	Nghyoong/ ngkhiim	Wide/narrow	ကျယ်သော/ကျဉ်းသော
145.	Kthuuk/ksah	Deep/shallow	နက်သော/တိမ်သော
146.	knaai/k'hnu	Early/late	စောသော/နောက်ကျသော
147.	Kthaai/kphüm	Modern/ancient	ခေတ်မီသော/ရှေးကျသော
148.	Knoom/kiting, haam	Soft /rough	နူးညံ့သော/ကြမ်းတမ်းသော
149.	K'hnip	Smooth	ချောမွေ့သော
150.	Kjaai/mhnat	Healthy/sick	ကျန်းမာသော/နေမကောင်းသော
151.	K'hüüng/kthi	Alive/dead	အသက်ရှင်သော/ အသက်ဆံ့သော
152.	münsan	Wonderful = amazing	အံ့သြဖွယ်ကောင်းသော
153.	kshekha	Terrible/awful	ဆိုးရွားသော

CHAPTER - 11

DAILY USAGE OF VERBS

NO	DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
1.	ki/kki/kti	be	ဖြစ်သည်
2.	ve/ta	have	ရှိသည်
3.	bi/poh/sai	do	လုပ်သည်
4.	ti/pyen/pan	say	ပြောသည်
5.	sit/set	go	သွားသည်
6.	la/lou	get/take	ရသည်
7.	paang/poh/msom	make	ပြုလုပ်သည်
8.	kshing	know	သိသည်
9.	ngngaai	think	တွေးထင်သည်

10.	hmu	see	မြင်သည်
11.	lo	come	လာသည်
12.	hlüko	want	လိုချင်သည်
13.	bük/teng	look	ကြည့်သည်
14.	shum-ei	use	အသုံးပြုသည်
15.	shui	find	ရှာသည်
16.	pe/peet	give	ပေးသည်
17.	mtheh	tell	ပြောပြသည်
18.	khüüi	work	အလုပ်လုပ်သည်
19.	khü	call	ခေါ်သည်
20.	kthaanak/mhnüt	try	ကြိုးစားသည်
21.	Kthäh-ei/täsham	ask	မေးသည်
22.	hlüko	need	လိုအပ်သည်
23.	shim/shim-ei	feel	ခံစားသည်
24.	Joong/sit/set	leave	ထွက်ခွာသည်
25.	ta/mhmoh	put	ထားသည်
26.	süm	keep	ထိန်းသိမ်းသည်
27.	shak	let	ခွင့်ပြုသည်
28.	sut-ei	begin/start	စတင်သည်
29.	mäih/bäi	seem	ထင်ရသည်
30.	kpüi	help	ကူညီသည်
31.	songseng/paü	talk	ပြောဆိုသည်
32.	mhlāt/kkuui/nglat	turn	လှည့်သည်
33.	mhnuh/mdang	show	ပြသည်
34.	ngja	hear	ကြားသည်

35.	nglüng-ei/luum-ei	play	ကစားသည်
36.	dong	run	ပြေးသည်
37.	ngnoon/thäih/thüplep	move	ရွှေ့လျားသည်
38.	ngaih	like	ကြိုက်သည်
39.	ve/vesoh	live	နေထိုင်သည်
40.	Jum-ei/jumhnam	believe	ယုံကြည်သည်
41.	ksüng/yäk	hold	ကိုင်သည်
42.	kkot/lopui	bring	ယူလာသည်
43.	thoon/thoonhlok	happen	ဖြစ်ပျက်သည်
44.	yuk	write	ရေးသည်
45.	ngo/ngshut	sit	ထိုင်သည်
46.	däh/khä/ngdüih	provide	ပံ့ပိုးသည်
47.	ngdüüi	stand	ရပ်သည်
48.	mkhüh/nghaai/khük	lost	ဆုံးရှုံးသည်
49.	pe/peet	pay	ပေးသည်
50.	ngghmu	meet	တွေ့ဆုံသည်
51.	mah-a	include	ပါဝင်သည်
52.	mhläänlū	continue	ဆက်လုပ်သည်
53.	pitpaang	set	တည်ဆောက်သည်
54.	ngtheingthang	learn	သင်ယူသည်
55.	lat/nglatngpah	change	ပြောင်းလဲသည်
56.	Khüisho/päkhong	lead	ဦးဆောင်သည်
57.	ngjangkaai	understand	နားလည်သည်
58.	bük/ksääng/tou	watch	ကြည့်ရှုသည်
59.	läk/läklam	follow	နောက်လိုက်သည်

60.	ngdüm	stop	ရပ်တန့်သည်
61.	mhnün/msom	create	ဖန်တီးသည်
62.	songseng/tilou/paü	spea	ပြောဆိုသည်
63.	ling	read	ဖတ်သည်
64.	shak	allow	ခွင့်ပြုသည်
65.	Mshap/thun	add	ထည့်သည်
66.	shummang	spend	သုံးစွဲသည်
67.	däm/ngkoom/ngbaü	grow	ကြီးထွားသည်
68.	nghmän	open	ဖွင့်သည်
69.	ngnoon-hü/mkhaam-hü	walk	လမ်းလျှောက်သည်
70.	ngnääng	win	နိုင်သည်
71.	mbääp-ei	offer	ကမ်းလှမ်းသည်
72.	shüüm/shüümtoom	remember	မှတ်မိသည်
73.	Mhlänak/kphanak	love	ချစ်သည်
74.	ngngaingya	consider	ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်
75.	pou/ngdang	appear	ပေါ်လာသည်
76.	kkhei/kkhäi	buy	ဝယ်သည်
77.	mtät	wait	စောင့်သည်
78.	mseimshaang	sever	ဝန်ဆောင်မှုပေးသည်
79.	thi	die	သေသည်
80.	kbi	send	ပို့သည်
81.	ääpkhaap	expect	မျှော်လင့်သည်
82.	sha	build	ဆောက်လုပ်သည်
83.	ve-ei	stay	တည်းခိုသည်
84.	ka	fall	ပြုတ်ကျသည်

85.	mooi/aat/kha	cut	လှီးဖြတ်သည်
86.	pha/kpha	reach	ရောက်ရှိသည်
87.	hnim	kill	သတ်သည်
88.	vehüt/--mshah	remain	ကျန်ရှိသည်
89.	msääi/nghngamhlang	suggest	အကြံပြုသည်
90.	toop/shang/yak	raise	မြှင့်တင်သည်
91.	khe/kkaan	pass	ကျော်ဖြတ်သည်
92.	Jooi	sell	ရောင်းသည်
93.	hlüko	require	လိုအပ်သည်
94.	ngkha/mthehmkhah	report	တင်ပြသည်
95.	kkhäp	decide	ဆုံးဖြတ်သည်
96.	kaih	pull	ဆွဲသည်
97.	buh	push	သွင်းသည်
98.	tihü	mean	ဆိုလိုသည်
99.	ng'äi	sing	သီချင်းဆိုသည်

CHAPTER - 12

PREPOSITIONS = ဝိဘတ်

No	DAAI	ENGLISH	မြန်မာ
1.	among	about	အကြောင်း
2.	akkhaan	above	အထက်
3.	lūūm	across	ဖြတ်၍
4.	kāna	after	နောက်
5.	Kpetlū/hai	against	ဆန့်ကျင်
6.	shoa	along	တစ်လျှောက်
7.	kkeh-üng	amid	ကြား
8.	kshuung-üng	among	အကြား
9.	peiluum	around	ပတ်လည်
10.	ahngaan-üng	as	အနေဖြင့်

11.	a, üng	at	တွင်
12.	ham-üng	before	မီ
13.	hnu	behind	နောက်
14.	kke	below	အောက်
15.	akkea	beneath	အောက်
16.	peia	beside	ဘေး
17.	kkeh-üng	between	အကြား
18.	lüüm	beyond	ကျော်
19.	nilüphi	but	သို့သော်
20.	Ngshang-ei-lü	concerning	နှင့်ပတ်သက်၍
21.	ngngaishih	considering	ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်
22.	kalüphi	despite	ရှိသော်လည်း
23.	kkea	down	အောက်
24.	k'um-üng	during	အတွင်း
25.	akka	except	မှလွဲ၍
26.	aphäh	for	အတွက်
27.	akkhüh, üngkkhüh	from	မှ
28.	k'uma	in	အတွင်း
29.	k'um-üng	inside	အတွင်း
30.	akk'uma	into	ထဲသို့
31.	akba	like	ကဲ့သို့
32.	pei	near	နား
33.	-a	of	၏
34.	khaai/mthih	off	ပိတ်
35.	kkhaana	on	အပေါ်

36.	akkhaana	onto	အပေါ်သို့
37.	ak'punga	out	အပြင်
38.	üm	by	မှ
39.	kpunga	outside	အပြင်
40.	akkhaang-üng	over	အပေါ်
41.	lüüm/kkaan	past	ကျော်
42.	üng-ngshang-eilu	regarding	နှင့်ပတ်သက်၍
43.	peiluum	round	ပတ်လည်
44.	üngkkhüh	since	ကတည်းက
45.	lanlū	through	ဖြတ်၍
46.	shoa	throughout	တစ်လျှောက်
47.	a	to	သို့
48.	a	toward	ဆီသို့
49.	a	towards	ဆီသို့
50.	kke	under	အောက်
51.	kke	underneath	အောက်
52.	säpa	until	အထိ
53.	akkhaan	up	အပေါ်
54.	akkhaan	upon	အပေါ်
55.	üm	with	နှင့်
56.	k'um-üng	within	အတွင်း
57.	akka	without	မပါဘဲ

With နှင့်၊ နှင့်အတူ = ùm

- with me = kei ùm
- with both of us = keinih ùm
- with us = keinihe ùm

- with you = nang ùm
- with both of you = nangnih ùm
- with you = nangnihe ùm

- with him/her/it = aan ùm
- with both of them = ann xooi ùm
- with them = aane ùm

Without မပါဘဲ၊ မရှိဘဲ = kka/akka

- without me = kei akka
- without both of us = keinih akka
- without us = keinihe akka

- without you = nang akka
- without both of you = nangnih akka
- without all of you = nangnihe akka

- without him/her/it = aan akka
- without both of = aan xooi akka
- without them = aane akka

- I can do nothing without you. < > Nang akka ta amdang ni kah bi/poh
khoh kom

- I can't do anything without you. = Nang akka ta i pi am kah bi/poh
khoh khai ni.

“WITHOUT” = KKA/AKKA

English = Without + Noun

Daai = Noun + Kka/akka

1. Things (N) = kka/akka

Mei kka/akka

Tui kka/akka

Ei-ook kka/akka

Shuishak kka/akka

2. Person^ People (Object Pronoun) = akka

Without me = kei akka (S)

Without us = keinih akka (D)

Without us = keinihe akka (P)

Without you = nang akka (S)

Without you = nanginih akka (D)

Without you = nangnihe akka (P)

Without him,her,it = aan akka (S)

Without them2 = aan xooi akka (D)

Without them = aane akka (P)

For= အတွက် = aphäh

- for me = kei aphäh
- for both of us = keinih aphäh
- for us = keinihe aphäh
- for you = nang aphäh
- for both of you = nangnih aphäh
- for all of you = nangnihe aphäh
- for him/her/it = aan aphäh
- for both of them = ann xooi aphäh
- for them = aane aphäh

ဒီနေရာမှာသတိချပ်စရာတစ်ခုက—

အထက်ပါ (kei-me, keinih-us, keinihe-us, nang-you, nangnih-you, nqngnihe-you, aan-him,her,it, aan xooi-them, aane-them) စသည်တို့သည် (Object Pronoun) အဖြစ်သုံးပြီး၊ (keia-my, keiniha-our, keinihea-our, nanga-your, nangniha-your, nqngnihea-your, aana-his,her,its, aan xooia-them, aanea-their) စသည့် Possessive Adject များနဲ့ အသုံးအနှုန်းရောနှောမှု နည်းနို်င်သမျှနည်းပြီး၊ သူ့နေရာနဲ့သူ ရှင်းလင်းအောင်သိရှိဖို့ လိုအပ်သည်။

From = မှ = akkhüh-place
 üng-kkhüh-time

To = သို့ = a

Till, until = တိုင်အောင်၊ အထိ = säpa, säp, khüta, khüt

- from house to river. Im akkhüh long a

- from head to toes Lu akkhüh kho a/ Lu üng-kkhüh kho khüta

- from morning to evening. ngooilam akkhüh mülam khüt

As = abäia/amäiha

Like= akba

တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုးမရိုးရလေအောင် ဆက်လက်တင်ပြပေးကြည့်မယ်။ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု ပိုမိုထိရောက်ရလေအောင် ကျေးဇူးပြုပြီး သုံးသပ်ဝေဖန်ပေးကြပါခင်ဗျ။

၁။ As = ကဲ့သို့ = abäia/amäiha

၂။ Like = လိုမျိုး = akba

English - (as) followed by noun, pronoun + verb

- (like) followed by noun, pronoun

Daai - (abäia^ amäiha) =as

Noun + abäia + verb

- (akba) = like

Noun + verb + akba+ verb

ဥပမာ- Avaishüa - example

1. He talks as his father talks.

Ah pa ah shihlo abäia shihlo kki.

2. He talks like his father.
Ah pa akba shihlo kki.
3. She cooks like her mother.
Ah nu akba khüün kki.
4. She cooks as her mom cooks.
Ah nu ah khüün abäia küün kki.
5. Do like me.
Kei akba bi bä/a.
6. Do as I would do.
Kah bi lo abäia bi bä/a.
7. She sings like a bird.
Kkha akba ng'äi kki

CHAPTER - 13

Part -1 SIMPLE SENTENCES

NO	Daai	English	မြန်မာ
1.	Nih sit kkhaie mä.	Shall we go?	ငါတို့သွားကြမလား
2.	Hon ni.	Which one?	ဘယ်တစ်ခုလဲ
3.	Nah bä sa ni.	Thanks a lot.	ကျေးဇူးအများကြီးပါ။
4.	Käh dam a/ lü.	Don't be lazy.	မပျင်းစမ်းပါနဲ့
5.	Ksong da-a kkui a.	Turn left.	ဘယ်ဘက်ကိုကွေ့ပါ
6.	Keia ksüün ni.	My turn.	ငါ့အလှည့်
7.	Tuh am ni.	Not now.	အခုမဟုတ်သေးဘူး
8.	I aphäh ni.	For what?	ဘာအတွက်လဲ
9.	U avei ni.	To whom?	ဘယ်သူ့ကိုလဲ

10.	U üm ni.	With whom?	ဘယ်သူနဲ့လဲ
11.	Sit shohat a. set/sit düüt ä.	just go.	သွားမှာသွားစမ်းပါ
12.	U aphäh ni.	For whom?	ဘယ်သူ့အတွက်လဲ
13.	nglään kshet a.	go straight.	တည့်တည့်သွားပါ
14.	Nah bä leng leng ni.	Thanks a million.	ကျေးဇူးအများကြီး တင်ပါတယ်
15.	Am lai.	Not bad.	မဆိုးပါဘူး
16.	Nah yum akba.	As you like.	မင်းသဘောပဲ
17.	Nih ti vai u shä üng.	Let we say.	ဆိုကြပါစို့
18.	Käh hnu hüt lü.	Don't be late.	နောက်မကျနဲ့
19.	Käh ngke-ei lü.	Don't be shy.	မရှက်နဲ့
20.	Sit vai ksüün ve.	Time to go.	သွားဖို့အချိန်ကျပြီ
21.	Ei vai ksüün ve.	Time to eat.	စားဖို့အချိန်ကျပြီ
22.	Nah khü lo be bä.	Call me back.	ဖုန်းပြန်ခေါ်ပါ
23.	Sit ma vang.	Let me go.	ငါသွားပါရစေ
24.	Ngnoingsik hmäih kba kki.	You look tired.	မင်းပင်ပန်းနေတဲ့ပုံပဲ
25.	Käh sääi a.	Don't worry	မစိုးရိမ်ပါနဲ့
26.	Mhnüt shüm a.	Try it.	ကြိုးစားကြည့်ပါ
27.	Ah khühkheha ta am kya.	Not exactly.	အဓိအကျမရှိပါဘူး
28.	Ngläk lo hnga a.	Come with me.	ငါနဲ့လိုက်ခဲ့ပါ
29.	Nah hnu a.	Behind you.	မင်းရဲ့နောက်မှာ
30.	Sai-in a.	face it.	ရင်ဆိုင်လိုက်ပါ

31.	Sit tääi tääi a.	Go ahead.	တည့်တည့်သွားပါ
32.	Ip vaai hnüh a.	Go to bed.	အိပ်ရာဝင်ပါ
33.	Ah sukba mä.	Is that so?	အဲဒီလိုလား
34.	Käh mlungkshe lü.	Don't be angry.	စိတ်မဆိုးနဲ့
35.	Khoteha ti/pyen a.	speak louder.	ကျယ်ကျယ်ပြောပါ
36.	Mhlään lü kphüüi a.	Keep driving.	ဆက်မောင်းပါ
37.	Hin nüng ni.	Over here.	ဒီမှာပါ
38.	Msüüm shüm vang.	Let me guess it.	ခန့်မှန်းကြည့်မယ်
39.	Ngngaai shüm ä.	Think about it.	စဉ်းစားကြည့်
40.	Käh kpamsaai lü/a.	Don't be noisy	မဆူညံနဲ့
41.	Kah lo be kkhai.	I will be back.	ငါပြန်လာမယ်
42.	Akpunga nih pyen vai.	Let's talk outside.	အပြင်မှာပြောကြရ အောင်
43.	Nah ti mkhüt lü.	Keep your promise.	ကတိတည်ပါ
44.	Nah ngngaai a.	Listen to me.	ငါပြောတာနားထောင်ပါ
45.	Bük a.	Have a look	ကြည့်ပါ

Part- 2 (Daai-English-jrefrm) Simple Sentences

NO	Daai	English	မြန်မာ
46.	Kah lut lo vai mä.	May I come in?	ဝင်လာလို့ရမလား
47.	Hia kah ngo vai mä.	May I sit here?	ဒီမှာထိုင်လို့ရမလား
48.	Tumat-mat kah kthäh vai mä	May I ask something?	တစ်ခုလောက် မေးလို့ရမလား
49.	Hin kah ngvat vai mä.	May I borrow this?	ဒါဝေငှားလို့ရမလား

50.	Nah pen kah shum vai mä.	May I use your pen?	ခင်ဗျားဘောပင်သုံးလို့ ရမလား
51.	Tuh kah sit be vai mä.	May I leave now?	အခုပြန်လို့ရမလား
52.	San kah бүк vai mä.	May I see that?	အဲဒါကြည့်လို့ရမလား
53.	Tui kah ook vai mä.	May I have water?	ရေသောက်လို့ရမလား
54.	Kah ti vai mä.	May I speak?	စကားပြောလို့ရမလား
55.	Kah ngkho lo . vai mä	May I join you?	ခင်ဗျားနဲ့လာပူးပေါင်း ရမလား
56.	Kah ning kpui vai mä.	May I help you?	ကူညီရမလား
57.	Kshoh kah nghmän vai mä	May I open the window?	ပြတင်းပေါက်ဖွင့်လိုက် ရမလား
58.	Mkot kah khaai vai mä	May I close the door?	တံခါးပိတ်လိုက်ရမလား
59.	Muilup kah mhlep vai mä	May I take a photo?	ဓာတ်ပုံရိုက်လို့ရမလား
60.	Nah timlep kah pähkkeh kkhai bä.	May I read your book?	ခင်ဗျားစာအုပ်ဖတ်လို့ ရမလား
61.	Kah mhnut be tu kkhai mä.	May I try again?	ထပ်ကြိုးစားကြည့်လို့ ရမလား
62.	Kah sit ma kkhai mä.	May I go first?	အရင်သွားလို့ရမလား

63.	Ngngaaisu kah myiin vai mä.	May I suggest an idea?	အကြံတစ်ခုပေးလို့ ရမလား
64.	Kah бүк ma kkhai mä.	May I have a look?	ခဏကြည့်လို့ရမလား
65.	Sheepa kah ning khu vai mä.	May I call you later?	နောက်မှဖုန်းခေါ်လို့ ရမလား
66.			
	Permission	Granting	
67.	Nah lut lo hniing kki.	You may come in.	ဝင်လာလို့ရပါတယ်
68.	Nah ngo hniing kki.	You may sit down.	ထိုင်လို့ရပါတယ်
69.	Tuh nah ngthäh hniing kki.	You may ask now	အခုမေးလို့ရပါတယ်
70.	Nah ngvat hniing kki.	You may borrow it.	ငှားလို့ရပါတယ်
71.	Kah pen nah shum hniing kki.	You may use my pen.	ကျွန်တော့်ဘောပင်ကို သုံးလို့ရပါတယ်
72.	Nah sit be naai hniing kki.	You may leave early.	စောစောပြန်လို့ ရပါတယ်
73.	Hin nah бүк hniing kki	You may see it.	ကြည့်လို့ရပါတယ်
74.	Tui nah o hniing kki.	You may have some water.	ရေသောက်လို့ ရပါတယ်

75.	Tuh nah ti hniing kki.	You may speak now.	အခု စကားပြောလို့ရပါတယ်
76.	Nah ngkho lo hniing kki	You may join us.	ကျွန်တော်နဲ့ပူးပေါင်းလို့ရပါတယ်
77.	Nah jum ta nah kpui hniing kki.	You may help if you like.	ခင်ဗျားသဘောပါကူညီနိုင်ပါတယ်
78.	Nah nghmän hniing kki.	You may open it.	ဖွင့်လို့ရပါတယ်
79.	Nah khaai . hniing kki	You may close it.	ပိတ်လို့ရပါတယ်
80.	Tumat nah la hniing kki.	You may take one.	တစ်ခုယူလို့ရပါတယ်

Part-3 (Daai-English-မြန်မာ) Simple Sentences

Daai	English	မြန်မာ
Nah päkhkeh hniing kki.	You may read this.	ဒါဖတ်လို့ရပါတယ်
Nah mhnüt be tü hniing kki,	You may try again.	ထပ်ကြိုးစားလို့ရပါတယ်
Tuh nah sit hniing kki.	You may go now.	အခုသွားလို့ရပါပြီ
Nah sut-ei hniing kki.	You may start.	စတင်လို့ရပါပြီ
Nah ei hniing kki.	You may eat.	စားလို့ရပါပြီ
Nah nghü hniing kki.	You may rest.	အနားယူလို့ရပါတယ်
Possibility		
Kho a loto kkhai ni.	It may rain later.	နောက်ကျရင်မိုးရွာနိုင်တယ်

Hnu lo to kkhai ni.	He may be late.	သူနောက်ကျနိုင်တယ်
Aan hin kshing to kkhai ni.	She may know him.	သူမ သူ့ကိုသိနိုင်တယ်
Khongooi lo to kkhaie ni	They may come tomorrow.	သူတို့ မနက်ဖြန်လာ နိုင်တယ်
Market a nih sit hniing kkie.	I may go to the market.	ငါ ဈေးသွားနိုင်တယ်
TV nih бүk hniing kkie.	We may watch TV.	ငါတို့တီဗွီကြည့်နိုင်တယ်
Bus pha lo hnaam hniing kki ni	The bus may arrive soon.	ဘတ်စ်ကား မကြာခင် ရောက်လာနိုင်တယ်
Hin khak hniing kki.	This may be hard.	ဒါက ခက်နိုင်တယ်
Hin sang to kkhai ni.	This may be true.	အဲဒါ မှန်နိုင်တယ်
Nih kshüün-ei to kkhai ni.	You may feel cold.	ခင်ဗျားချမ်းနေနိုင်တယ်
Kkhui bo to kkhai ni	It may snow.	နှင်းကျနိုင်တယ်
Ning khü lo to kkhai ni	He may call you.	သူ ခင်ဗျားကိုခေါ်နိုင်တယ်
Mhnih to kkhai ni.	She may forget.	သူမ မေ့သွားနိုင်တယ်
Ksang nah to kkhaie ni.	They may agree.	သူတို့သဘောတူနိုင်တယ်
Kah kkhei to kkhai ni	I may buy it.	ငါ ဒါကိုဝယ်နိုင်တယ်
Ngpui kanih hlü-ei to kkhai ni	We may need help.	ငါတို့ အကူအညီ လိုအပ်နိုင်တယ်
Yooi-im ngkhaai to khai ni.	The shop may be closed.	ဆိုင်ပိတ်နေနိုင်တယ်
Ei hin ngling to kkhai ni	This food may be hot.	ဒီအစားစာပူနိုင်တယ်

Nah ngngääng to kkhai ni	You may win the game.	ခင်ဗျား ကစားပွဲမှာ နိုင်နိုင်တယ်
Nghminvei at nghyook to kkhai ni	It may take one hour.	ဒါ နာရီတစ်ချက် ကြာနိုင်တယ်
Ip to kkhai ni.	He may be sleeping now.	သူ အခုအိပ်နေ လောက်တယ်
Ngshüh to kkhai ni.	She may be busy.	သူတို့အလုပ်များနေမယ်
Boongka to kkhai ni.	They may be tired.	သူတို့ပင်ပန်းနေရှာမယ်
Aksüün kah hlü däm to kkhai ni.	I may need more time.	ငါတို့ အချိန်ပိုလိုအပ် နိုင်တယ်
Kanih ngkhin hü to kkhai ni.	We may travel soon.	ငါတို့ မကြာခင် ခရီးသွားနိုင်တယ်
Kholä nglat to kkhai.	The weather may change quickly.	ရာသီဥတု အမြန်ပြောင်း နိုင်တယ်
Khäng hin bi bi to kkhai.	This key may work.	ဒီသော့ အလုပ်လုပ် နိုင်တယ်
Kpanmsai ki hin car ni to kkhai.	This noise may be a car.	အဲဒီကားအသံ ဖြစ်နိုင်တယ်
Nah hmu yä to kkhai ni	You may find it easily.	ခင်ဗျား လွယ်လွယ် ကူကူ တွေ့နိုင်တယ်

Part -4 (Daai-English-မြန်မာ) Simple Sentences

Daai	English	မြန်မာ
Am thoon thei to kkhai ni.	It may not work.	ဒါအလုပ်မဖြစ်ဘူး

Am lo to.	He may not come.	သူ မလာနိုင်ဘူး
Am kshing to.	She may not know.	သူမ မသိနိုင်ဘူး
Am ngaih to u.	They may not like it.	သူတို့ ဒါကိုမကြိုက်နိုင်ဘူး
Am nih jah hmu to u.	We may not see them.	ငါတို့သူတို့ကိုမတွေ့နိုင်ဘူး
Laang hnu lo to kkhai ni.	The train may be late.	ရထားနောက်ကျနိုင်တယ်
Nih kkhăp u ngpat to kkhai	This plan may change.	အစီအစဉ်ပြောင်းလဲနိုင်တယ်
Sit pāäng ngaai kki ni.	He may have left already.	သူထွက်သွားနှင့်ပြီဖြစ်နိုင်တယ်
Doctor hlü ngaai kkhai.	She may need a doctor.	သူမ ဆရာဝန်လိုအပ်နိုင်တယ်
Khokän päih to kkhai.	It may cost a lot.	ဒါအများကုန်ကျနိုင်တယ်
Wishes/hopes	Formal	
Jekyaa-ei a	May you be happy.	ပျော်ရွှင်ပါစေ
Näänngpaang-ei lü	May you succeed.	အောင်မြင်ပါစေ
Nah tuilam üng läätlang-ei a.	May you have a safe trip.	ခရီးလမ်းဘေးကင်းပါစေ
Khovei hüngshei a.	May you live long.	အသက်ရှည်ပါစေ
Diimkăp naak noh ning ve	May peace be with you.	ငြိမ်းချမ်းမှုရှိပါစေ
Pamhnam noh ning msei she.	May God bless you.	ဘုရားရှင် ကောင်းချီးပေးပါစေ
Nah ngmang . sang she	May your dreams come true.	သင်အိပ်မက်များ အမှန်ဖြစ်ပါစေ

Jekyaa naak hmuthei-ei a.	May you find joy.	ပျော်ရွှင်မှုတွေပါစေ
Nah mhnüüp münsan kshe vai.	May your day be wonderful.	သင့်တစ်နေ့တာ အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ပါစေ
Mashat nglät vai lü.	May you always be healthy.	အမြဲကျန်းမာပါစေ
Nah pui sheen she.	May you have good luck.	ကံကောင်းပါစေ
Jekyaa naak hmuthei-ei u she.	May they find happiness.	သူတို့ ပျော်ရွှင်မှု တွေပါစေ
Nah imkhu ngjäk- ngsgoon she.	May your family prosper.	သင့်မိသားစု တိုးတက်ပါစေ
Nah malam vaaitheen she	May your future be bright.	သင့်အနာဂတ် လင်းလက်ပါစေ
Nah ngnüngshene khükleih u she	May your troubles disappear.	အခက်အခဲများ ပပျောက်ပါစေ
Nih nghmu be kkhaie	May we meet again.	ငါတို့ပြန်ဆုံတွေ့ကြပါစေ
Mhlänaak ngyak she.	May kindness spread.	ကြင်နာမှုပြန့်ပွားပါစေ
Ktha-ngkhäng nah hmu-ei a.	May you find strength.	ခွန်အားတွေရှိပါစေ
Nah mlungmthin haang she.	May your heart be light.	သင့်နှလုံးသား ပေါ့ပါးပါစေ
Aluum phyongyaa u she.	May all beings be well.	သတ္တဝါအားလုံး ကျန်းမာကြပါစေ

Part - 5 (Daai- English-jrefrm) SIMPLE SENTENCES

NO	Daai	English	မြန်မာ
1.	Nah ngming u ni.	What's your name.	ခင်ဗျားနာမည် ဘယ်လိုခေါ်သလဲ
2.	Nah khaih ki mă.	How are you?	နေကောင်းလား
3.	Ho nah sit khai ni.	Where r u going?	ဘယ်သွားမလို့လဲ
4.	Nah ei pääng kki mä.	Have u eaten?	စားပြီးပြီလား
5.	Ashäng mtät ma.	Wait a minute.	ခဏစောင့်ဦး
6.	Sit wai.	Let's go.	သွားကြစို့
7.	Tuh aksüün i mă.	What time is it?	ဘယ်အချိန်ရှိပြီလဲ
8.	Mphuhli ve üng.	I am busy.	ငါအလုပ်ရှုပ်နေတယ်
9.	Tuha nah khü lo bă.	Call me later.	နောက်ကျမှခေါ်နော်
10.	Kuui kki.	It's expensive.	ဈေးကြီးတယ်
11.	Am kshing nüng.	I don't know.	ငါမသိဘူး
12.	Ngngaih nah lü.	Be careful.	သတိထား
13.	Hlah a.	Hurry up.	မြန်မြန်လုပ်
14.	Boong ve üng.	I am tired.	ငါပင်ပန်းတယ်
15.	Kho a kki/ve.	It's raining.	မိုးရွာနေတယ်
16.	Kah ning kphyana kki.	I love you.	ငါနင့်ကိုချစ်တယ်
17.	Khongooi nghmuh vai ni.	See you tomorrow.	မနက်ဖြန်တွေ့ကြမယ်
18.	Nah kpui a.	Help me.	ငါ့ကိုကူညီပါ

19.	I nah ngya hü kki mä.	What do you want?	ဘာအလိုရှိလဲ
20.	Maisa ti ve üng.	I'am sorry.	ငါစိတ်မကောင်းဘူး
21.	Am lai.	No problem.	ကိစ္စမရှိပါ
22.	Hi lo a.	Come here.	ဒီကိုလာပါ
23.	Sit a.	Go away.	ထွက်သွားစမ်း
24.	Ngyah ki.	It's ok.	ရပါတယ်
25.	Nah kkhaat-ei kki.	I am hungry.	ငါမိုက်ဆာတယ်

Part -6 (Daai - English - မြန်မာ) SIMPLE SENTENCES

NO	Daai	English	မြန်မာ
26.	Bük vang.	Let me see.	ကြည့်ပါရစေ
27.	Khäk khai.	That's enough.	အဲဒါလုံလောက်ပြီ
28.	Kah mhnih-in ni.	I forgot.	မေ့သွားတယ်
29.	Aksanga mä.	Really?	တကယ်ကြီးလာ
30.	Ngdüm a.	Stop it!	ရပ်လိုက်
31.	Sheen kdo.	Good luck.	ကံကောင်းပါစေ
32.	Ksang nah ve üng.	I agree.	ငါသဘောတူတယ်
33.	Dip a.	Be quiet.	တိတ်စမ်း
34.	Hnu hnüh ve.	It's late.	နောက်ကျတယ်
35.	Nah mtät a.	Wait for me.	ငါ့ကိုစောင့်ဦး
36.	Kah lo kki.	I'm coming.	ငါလာနေပြီ
37.	Käh sääi a.	Don't worry.	မစိုးရိမ်နဲ့
38.	Mkhüüp a.	Shut up!	ပါးစပ်ပိတ်

39.	Nih ei vai u.	Let's eat.	စားကြစို့
40.	Hlok ve.	It's hot.	နေပူတယ်
41.	Nah mhnat-ei kki.	I'm sick.	ငါဖျားနေတယ်
42.	Umhlaam jekyaa ni.	Congratulations!	ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက် ပါတယ်
43.	Nah kshing kki mä.	Are you sure?	သင်သေချာရဲ့လား
44.	Kah ning shüüm kki.	I miss you.	သင့်ကိုလွမ်းတယ်
45.	Yaih hakkha ni.	That's funny.	ဒါတကယ့်ဟာသပဲ
46.	lüm am mshui nüng.	I don't care.	ငါဂရုမစိုက်ဘူး
47.	Mhnüt be tü ma.	Try again.	ထပ်ကြိုးစားပါဦး
48.	Jä ve.	It's easy.	ဒါလွယ်လွယ်လေးပါ
49.	Mthan kdo.	Good night.	ကောင်းသောညပါ
50.	Ta ta.	Bye bye.	ဘိုင်းဘိုင်း

Part -7 (Daai - English - မြန်မာ) SIMPLE SENTENCES

Käh sit.	Don't go.	မသွားနဲ့။
Käh kyap.	Don't cry	မငိုနဲ့။
Käh ng'ä a.	Don't worry.	မပူနဲ့။
Käh dong.	Don't run.	မပြေးနဲ့။
Käh ngpyaang a.	Don't shout.	မအော်နဲ့။
Käh ip.	Don't sleep.	မအိပ်နဲ့။
Asen käh ei.	Don't eat that.	အဲဒါမစားနဲ့။
Asen käh hne.	Don't touch it.	အဲဒါမထိနဲ့။
Käh mhnih.	Don't forget.	မမေ့နဲ့။

Käh hlei.	Don't lie.	မလိမ့်နဲ့။
Käh ngdüm.	Don't stop.	မရပ်နဲ့။
Käh mtät.	Don't wait.	မစောင့်နဲ့။
Käh yaih.	Don't laugh.	မရယ်နဲ့။
Käh hnu lü.	Don't be late.	မနှောင်းနဲ့။
Käh limma.	Don't cheat.	မလှည့်စားနဲ့။
Shi käh o.	Don't smoke.	ဆေးလိပ်မသောက်နဲ့။
Ahlaha käh kphüüi.	Don't drive fast.	မြန်မြန်မမောင်းနဲ့။
Käh küh-ei.	Don't be afraid.	မကြောက်နဲ့။
Kshoh käh nghmän.	Don't open the door.	တံခါးမဖွင့်နဲ့။
Kshoh käh khaai.	Don't close the window.	ပြတင်းပေါက်မပိတ်နဲ့။
Käh nah khü.	Don't call me.	ငါ့ကိုမခေါ်နဲ့။
Käh nah kkoih-kkaih.	Don't disturb me.	ငါ့ကိုမနှောင့်ယှက်နဲ့။
Käh nah hoih-in lü.	Don't ignore me.	ငါ့ကိုလျစ်လျူမရှုနဲ့။
Asen käh k'ek.	Don't break it.	အဲဒါမကျိုးနဲ့။
Aksüün käh mhyop.	Don't waste time.	အချိန်မဖြုန်းနဲ့။
Käh hmushe.	Don't be rude.	ရိုင်းစိုင်းစွာမလုပ်နဲ့။
Käh dam.	Don't be lazy.	မပျင်းနဲ့။
Käh hela.	Don't give up.	လက်မလျှော့နဲ့။
Käh nah kthäh.	Don't ask me.	ငါ့ကိုမမေးနဲ့။
Käh jah mthet hū.	Don't tell anyone.	ဘယ်သူ့ကိုမှမပြောနဲ့။
Käh thüplep.	Don't move.	မလှုပ်နဲ့။
Käh nah hoih-hüt lü.	Don't leave me.	ငါ့ကိုမထားခဲ့နဲ့။

Käh nah mhleem lü.	Don't hut me.	ငါ့ကိုနာကျင်မှုမပေးပါနဲ့။
Käh mlungkshe a.	Don't be angry.	ဒေါသမထွက်နဲ့။
Käh thüishei.	Don't be sad.	ဝမ်းမနည်းနဲ့။
Käh kpamsaai.	Don't make noisy.	ဆူဆူညံညံမလုပ်နဲ့။
Käh nah läk lo.	Don't follow me.	ငါ့နောက်မလိုက်နဲ့။
Asen käh lou.	Don't take it.	အဲဒါမယူနဲ့။
Hin-üng käh nglüng a.	Don't play here.	ဒီမှာမကစားနဲ့။
Aan käh yum-ei.	Don't believe him.	သူ့ကိုမယုံနဲ့။

CHAPTER - 14

ACTIVE VOICE AND PASSIVE VOICE SIMPLE SENTENCES

Part -1 FIRST PERSON (9+9 = 18 sentences)

1. 1st person <> 2nd person (I, we to you) = 9 sentences

Subject <> Object

a. S <> S

I give you. = You are given by me.

Kah ning peet ni. = Ning peet nūng she.

b. S <> D

I give both of you.= You-2 r given by me.

Kah ning jah peet ni.= Ning jah peet nūng she.

- c. S <> P
I give all of you. = You-3+ r given by me.
Kah ning jah peete ni. = Ning jah peete nüng she.
- d. D <> S
We2 give you. = You-1 are given by us-2.
Kanih ning peet ni. = Ning peet ning she.
- e. D <> D
We-2 give you-2. = u-2 r given by us-2.
Kanih ning jah peet ni. = Ning jah peet ning she.
- f. D < > P
We give all of you. = u-3+ r given by us-2.
Kanih ning jah peete ni. = Ning jah peete ning she.
- g. P <> S
We give you-1. = You-1 r given by us-3+ .
Kanih ning peet u ni. = Ning peet ung she.
- h. P <> D
We give you-2. = You-2 r given by us-3+.
Kanih ning jah peet u ni. = Ning jah peet ung she.
- i. P <> P
We give you-3+. = You-3+ r given by us-3+.
Kanih ning jah peete u ni. = Ning jah peete ung she.

2. 1st person <> 3rd person (I, we to him, her, it, them) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S <> S
I give him, her, it. = He, she, it is given by me.
Kah peet ni. = peet nüng she.
- b. S <> D
I give them-2. = They-2 r given by me.
Kah jah peet ni. = Jah peet nüng she.
- c. S <> P
I give them. = They-3+ r given by me.
Kah jah peete ni. = Jah peete nüng she.
- d. D <> S
We2 give him, her, it. = He, she is given by us-2.
Kanih/nih peet ni. = Peet ning she.
- e. D <> D
We-2 give them-2. = They-2 r given by us-2.
Kanih/nih jah peet ni. = Jah peet ning she.
- f. D < > P
We give all of you. = They-3+ r given by us-2.
Kanih/nih jah peete ni. = Jah peete ning she.

- g. P <> S
We give him,her,it. = He,she,it is given by us-3+.
Kanih/nih peet u ni. = Peet ung she.
- h. P <> D
We give them-2. = They-2 r given by us-3+.
Kanih/nih jah peet u ni. = Jah peet ung she.
- i. P <> P
We give them-3+. = They-3+ are given by us-3+.
Kanih/nih jah peete u ni. = Jah peete ung she.

PART-2 SECOND PERSON (9+9 = 18 sentences)

1. 2nd person to 1st person (you to me, us) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S <> S
You give me. = I am given by you-1.
Nah nah peet ni. = Nah peet ve kki/she
- b. S <> D
You give us-2. = We-2 r given by you-1.
Nah nah jah peet ni.= Nah jah peet ve kki/she.
- c. S <> P
You give us-3+. = We-3+ r given by you-1.
Nah nah jah peete ni. = Nah jah peete ve kki/she.

- d. D <> S
You~2 give me. = I am given by you-2.
Nanih nah peet ni. = Nah peet ve^ni kki/she.
- e. D <> D
You-2 give us-2.=We-2 r given by you-2.
Nanih nah jah peet ni.= Nah jah peet ve/ni kki/she.
- f. D <> P
You~2 give us~3+. = We-3+ r given by you-2.
Nanih nah jah peete ni. = Nah jah peete ve/ni kki/she.
- g. P <> S
You give me. = I am given by you-3+.
Nanih nah peet u ni. = Nah peet ve u kki/she.
- h. P <> D
You give us-2.=We-2 r given by you-3+.
Nanih nah jah peet u ni.= Nah jah peet ve u kki/she.
- i. P <> P
You give us. = We-3+ r given by you-3+.
Nanih nah jah peete u ni. = Nah jah peete ve u kki/she.

2. 2nd person to 3rd person (you to him,she,it, them) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S <> S
You give him, her, it. = He,she,it is given by you-1.
Nah peet ni. = Peet ve kki/she.

- b. S <> D
You give them-2. = They-2 r given by you-1.
Nah jah peet ni. = Jah peet ve kki/she.
- c. S <> P
You give us-3+. They-3+ r given by you-1.
Nah jah peete ni. = Jah peete ve kki/she.
- d. D <> S
You-2 give him, her, it. = He,she, it is given by you-2.
Nanih peet ni.= Peet ve ni kki/she.
- e. D <> D
You-2 give them-2. = They-2 r given by you-2.
Nanih jah peet ni.= Jah peet ve ni kki/she.
- f. D <> P
You-2 give them-3+. = They-3 r given by you-2.
Nanih jah peete ni. = Jah peete ve ni kki/she.
- g. P <> S
You-3+ give him, her, it. = He,she,it is given by you-3+.
Nanih peet u ni. = Peet ve u kki/she
- h. P <> D
You-3+ give them-2. =They-2 r given by you-3+.
Nanih jah peet u ni.= Jah peet ve u kki/she.

i. P <> P

You-3+ give them-3+. = They-3+ r given by you-3+.

Nanih jah peete u ni. = Jah peete ve u kki/she.

Part- 3 THIRD PERSON (9+9+9 = 27 sentences)

1. 3rd person to 1st person (he,she,it,they to me,us) = 9 sentence

Subject <> Object

a. S <> S

He,She, it gives me. = I am given by him,her,it.

Ah nah peet ni. = Nah peet ve/she.

b. S <> D

He, She, it gives us--2 = We-2 r given by him,her,it.

Ah nah jah peet ni. = Nah jah peet ve/she.

c. S <> P

He, She, It gives us-3+. = We-3+ r given by him,her,it.

Ah nah jah peete ni. = Nah jah peete ve/she.

d. D <> S

They give me. = I am given by them-2.

Anih nah peet ni. = Nah peet ve ni/ni she.

e. D <> D

They give us. = We-2 r given by them-2.

Anih nah jah peet ni.= Nah jah peet ve ni/ni she.

- f. D <> P
They give us. = We-3+ r given by them-2.
Anih nah jah peete ni. = Nah jah peete ve ni/ ni she..
- g. P <> S
They give me. = I am given by them-3+.
Anih nah peet u ni. = Nah peet ve u/ u she.
- h. P <> D
They give us. = We-2 r given by them-3+.
Anih nah jah peet u ni.= Nah jah peet ve u/u she.
- i. P <> P
They give us- = We-3+ r given by them-3+.
Anih nah jah peete u ni. = Nah jah peete ve u/ u she..

2. 3rd person to 2nd person (he,she,it,they to you) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S <> S
He, She, It gives you. = You-1 r given by him,her,it
Ah ning peet ni. = Ning peet ya she/kki.
- b. S <> D
He, She, It gives you.=You-2 r given by him,h,it.
Ah ning jah peet ni.=Ning jah peet ya she/kki.

- c. S <> P
He, She, It gives you. = You-3+ r given by him,heer,it.
Ah ning jah peete ni.= Ning jah peete ya she/kki.
- d. D <> S
They give you. = You-1 r given by them-2.
Anih ning peet ni.= Ning peet ya ni she.
- e. D <> D
They give you. = You=2 r given by them-2.
Anih ning jah peet ni.= Ning jah peet ya ni she.
- f. D <> P
They give you. = You=3+ r given by them-2.
Anih ning jah peete ni. = Ning jah peete ya ni she.
- g. P <> S
They give you. = You-1 are given by them-3+.
Anih ning peet u ni. = Ning peet ya u she.
- h. P <> D
They give you. = You-2 r given by them-3+.
Anih ning jah peet u ni. = Ning jah peet ya u she.
- i. P <> P
They give you. = You-3+ r given by them-3+.
Anih ning jah peete u ni. = Ning jah peete ya u she.

3. 3rd Person To 3rd Person (he,she,it,they to him,her,it,them) = 9 sentences

Subject <> Object

- a. S < > S
He, She, It gives to him, her, it. = He, she, it is given by him, h, it,
Ah peet ni. = Peet ya she/ve.
- b. S < > D
He, She, It gives to them-2. = they-2 r given by him, h, it.
Ah jah peet ni. = Jah peet ya she/ve.
- c. S < > P
He, She, It gives to them. = They-3+ r given by him, her, it.
Ah jah peete ni. = Jah peete ya she/ve.
- d. D < > S
They-2 give to him, her, it. = He, she, it is given by them-2.
Anih peet ni. = Peet ya/ ni she.
- e. D < > D
They-2 give to them-2. = They-2 r given by them-2.
Anih jah peet ni. = Jah peet ya/ni she.
- f. D < > P
They give to them. = They-3+ r given by them-2.
Anih jah peete ni. = Jah peete ya/ni she.

g. P < > S

They give to him,her,it. = He,she,it is given by them-3+.

Anih peet u ni.= Peet ve u/ ya u she.

h. P < > D

They give to them-2. = They-2 r given by them-3+.

Anih jah peet u ni.= Jah peet ve u/ya u she

i. P < > P

They give to them. = They-3+ r given by them-3+.

Anih jah peete u ni. = Jah peete ve u/ ya u she.

1. First Person = 18 Sentences

2. Second Person = 18 sentences

3. Third Person = 27 sentences

All together = 63 sentences

